

dövas

Sveriges Dövas Riksförbund

nr 1 - 2008

TIDNING

Fredrik, ett av många offer
för oprovocerat gatuvald:

**Varför ville de
skada mig?**

- **Så lever döva i Nepal**
- Underkändes för att hon inte hör

**Tidskrift för
SVERIGES DÖVAS
RIKSFÖRBUND
Grundad 1890**

Utgivning 2008

Nr Manusstopp Utgivning

2...fre 7 mars...to 10 april
3...fre 18 april...to 15 maj
4...fre 23 maj...to 19 juni
5...fre 8 aug...to 4 sept
6...fre 12 sept...to 9 okt
7...fre 17 okt...to 13 nov
8...fre 21 nov...to 18 dec

Prenumeration och adressändring

medlem@sdrf.se

Agneta Skagerstrand, SDR
Box 300, 793 27 Leksand
texttelefon 0247-641 49
fax 0247-151 03

Prenumerationspris 300 kr/år

REDAKTION

Adress

Dövas Tidning, SDR
Förmansv. 2, plan 6
117 43 Stockholm
dovas.tidning@sdrf.se

Chefredaktör och ansvarig utgivare

Birgitta Leufstadius
birgitta.leufstadius@sdrf.se
taltelefon/SMS: 070-342 60 68
fax: 08-649 90 46

Redaktör

Lennart Tjärnström
lennart.tjarnstrom@sdrf.se
texttelefon: 08-649 71 03
fax: 08-649 90 46
3G-mobil 0735 009769

Reportrar

Tomas Lagergren, Örebro
tomas.lagergren@sdrf.se
3G-mobil 0735 130199
och

Niclas Martinsson
niclas.martinsson@sdrf.se
3G-mobil 0738 333060

Layout

Åsa Möller
Göteborgs Journalisthus
asa.moller@sdrf.se
taltelefon & fax: 031-24 24 72
Plantagegatan 3B,
413 05 Göteborg

Annonser

Bokas och lämnas till
Björn Holmberg
Box 70, 548 22 Hova
telefon 0506-351 26
fax 0506-301 67
sdrannons@sdrf.se
Förenings- och internannonser
bokas och lämnas till redaktionen

Upplaga: 5800 ex
Tryck: Hedemora Tryck
ISSN 1402-1978

Innehåll

OMSLAG: FREDRIK ÖRLEGÅRD (FOTO: TOMAS LAGERGREN)

- 4 *Sveriges dövtätaste stad*
- 5 *Vad vet hörande örebroare om döva?*
- 6 *Tuffare tag vid Örebro Tolkcentral*
- 8 *Inget om otillgänglighet i nya diskrimineringslagen*

9 *Underkändes för att hon inte hör*

- 11 *Allt fler anmälningar om oprovocerat gatuvåld*
- 12 *Uppsving för dövfilmerna*
- 13 *Trillingar som väljer olika vägar*
- 14 *"Vi får ingen riktig chans i arbetslivet"*
- 15 *En stark röst för teckenspråket*

16 *Kan FN-konventionen hjälpa döva i Nepal?*

- 20 *FÖRBUND & FÖRENING: Viss ekonomisk optimism*
- 22 *DEBATT: Ta ut skilsmässa SDR-Västanvik!*
- 25 *Årets statsbidrag fördelade*

26 *INSÄNDARE: Beröva inte vårt barn teckenspråket!*

- 28 *UNG: Ta chansen, åk på läger*
- 30 *KRÖNIKAN: Vill vi ha handikappersättningen?*

Hur länge ska vi behöva vänta på svaren?

2007 var ett tufft år för SDR och vår personal. Styrelsen tvingades inse att ambitionerna översteg de ekonomiska resurserna, med uppsägningar och neddragningar som följd. Organisationsskissen ritades om med mindre antal tjänster. Men det löser ju inte frågan om vad som ska göras och av vem i fortsättningen. Det är nu man upptäcker alla små och kanske dolda arbetsuppgifter som har stor betydelse för ett bra resultat. Det är vår ambition att ni därute inte ska märka av det så mycket – och om ni gör det, så ber vi er ha tålamod. Vi är på gång!

Redan i höstas beslöt SDR att prioritera tolkfrågan. Mottot är "Tolk när vi behöver". Ett viktigt krav från vår sida är ett nationellt samordningsansvar för tolktjänsten. Var man bor får inte vara avgörande för om man får tolk eller inte. Att alla döva, oavsett bostadsort, får tolk när det behövs för att kunna leva ett jämlikt, tillgängligt liv är inte att begära för mycket, anser vi. Men vi blir gång på gång smärtsamt påmind om att pengarna – och bostadsorten – begränsar möjligheter till tillgänglighet.

Diskriminering?

Begrepp som används idag är "vardagstolkning" och "arbetstolkning". Idag finns det ingen som har finansieringsansvaret när döva behöver tolk för att utföra sitt arbete. Arbetstolkning, 20 timmar i månaden, beviljas för personalmöten, utvecklingssamtal, anställningsintervjuer. Det innefattar inte tolk för att utföra sitt arbete. Det är arbetsgivaren som ska stå för den kostnaden. Det slår hårt, inte minst mot Dövas Tidning, som man kan läsa om i detta nummer. Ett annat exempel: Om en döv elektriker behöver tolk för att tala med en hörande kund, så måste arbetsgivaren betala tolken.

Allt fler döva satsar på tolkberättigad högskoleutbildning, för att konkurrera om de kvalificerade jobben. Men sedan då? Vilken arbetsgivare är beredd att ta på sig den extra tolkkostnad det innebär att ha en döv anställd?

Diskriminering?

Konsekvensen kan bli att dövas egen organisation och tidning inte har råd att ha döv personal!

Dubbel diskriminering?

Förslaget till ny diskrimineringslag presenterades i januari. Lagen omfattar sju diskrimineringsgrunder, nämligen kön, etnisk tillhörighet, religion, funktionshinder, sexuell läggning, könsidentitet och ålder.

Vi hoppades att den nya lagen skulle visa att det är diskriminering att döva inte får tolk för att jobba på lika villkor som andra. Men besvikelsen blev stor, inte bara hos SDR utan i hela HSO (Handikapporganisationernas Samarbetsorgan) när det visade sig att man inte hunnit med just funktionshindrade i det nya lagförslaget.

Vad är det med diskriminering av funktionshindrade som tar så lång tid? Är man rädd för de ekonomiska konsekvenserna? Har inte Sverige råd med tillgänglighet för funktionshindrade? Svaret får vi vänta på, som så många gånger förr.

Allt detta sammantaget visar att det var rätt att sätta fokus på tolkfrågan. Att få tolk när vi behöver är en förutsättning för tillgänglighet och delaktighet. Får vi inte tolk när vi behöver så blir samhället inte tillgängligt.

Vad är det om inte diskriminering?

LARS-ÅKE WIKSTRÖM

FÖRBUNDSORDFÖRANDE

SDR hemsida: www.sdrf.se
Information: sdr@sdrf.se

SDR Stockholm
Adress:
SDR, Förmansvägen 2, plan 6
117 43 Stockholm
Tel. vxl: 08 442 14 61
Texttel. vxl: 08 442 14 60
Fax: 08 442 14 99

SDR Leksand
Adress:
SDR, Box 300
793 27 Leksand
Tel. vxl: 0247-641 00
Texttel. vxl: 0247-641 01
Fax: 0247-151 03

Förbundsordförande
Lars-Åke Wikström
law@sdrf.se
Texttel. 08 442 14 63
3G-mobil 0735 033349

Informationschef
Helena Fremnell Ståhl
hfs@sdrf.se
Tel. 0247 64147
Tel. (tal/SMS) 070 215 46 33

Generalsekreterare
Tord Lind
tord.lind@sdrf.se
Texttelefon 08-4421480
Mobil/SMS 0738 371794

Material till Slingan
slingan@sdrf.se
Telefax 0247-151 03

Bli stödmedlem
medlem@sdrf.se

Försäljningsavdelning
shop@sdrf.se
Taltelefon 0247-140 65
Texttelefon 0247-100 24
Fax 0247-141 35

Sveriges Dövas Pensionärsförbund
karl-erik.karlsson@sdrf.se
Texttelefon 08-89 44 23

Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Texttelefon 08-442 14 96
Fax 08-442 14 97
sdu@sdrf.se

Västansviks Folkhögskola
Box 300, 793 27 Leksand
Texttelefon 0247-641 01
Taltelefon 0247-641 00
Fax 0247-101 65
www.sdrf.se/vv

SDR plusgiro: 90 00 24-1

Margareta Wall och Fredrik Kellén.

"Här är teckenspråket ett accepterat språk bland andra"

Janerik Gidlund.

Ulrika Julin.

ÖREBRO

Sveriges döv-tätaste stad

På väg till rådhuset vid Stortorget i Örebro passerar man en ståtlig staty av den historiske upprorsledaren Engelbrekt. Och till och med Engelbrekt har dövanknytning, om än något långsökt; hans mördare Måns Bengtsson har en idag levande släkting som är döv (se fotnot*).

Staden har i varje fall en viktig dövhistorisk milstolpe: År 1969 bildades riksgymnasiet för döva här, och döva har sedan dess blivit en stor minoritet i Örebro.

Väl inne i rådhuset möter kommunens informationschef Margareta Wall upp. Hennes avdelning jobbar med bl.a. information på teckenspråk, numera ett självklart inslag i kommunens verksamhet. Hon jobbar bl.a. med döve Fredrik Kellén, som filmar teckenspråksmaterial till kommunens hemsida.

– Fredrik är viktig i organisationen. Han förklarar för oss vad döva behöver och hur situationen ser ut för döva i Örebro.

Margareta har erfarenhet av döva från barndomen:

– Jag är gammal simmare i Örebro Sim Allians, ÖSA, och där fanns döva simmare. Så jag har umgåtts nära med döva. Vi hittade på olika simtermer.

Hon och hennes familj tänker inte på att det finns många döva i stan, men deras besökare brukar reagera:

– De påpekar att de ser döva. För oss är det naturligt. Men man inser hur okänt teckenspråket är på andra håll. Här i Örebro är teckenspråket ett språk som andra – integrerat i samhället, säger Margareta.

Forskar om hörsel

På Universitetssjukhuset i Örebro, USÖ, bedrivs det hörselforskning:

– Här finns Ahlséns forskningsinstitut som ligger långt framme i hörselvetenskap. Forskningen kan handla om mänsklig kommunikation, kontakten mellan döva och hörande, men det kan också handla om buller och behovet av att skapa bra ljudmiljöer i samhället, säger Ulrika Julin, informatör på USÖ. Hon förstår varför döva flyttar hit:

– Det är bra att det finns ett "dövsamhälle" med dagis, skola och aktiviteter för döva här. Det är naturligt att döva flyttar hit, där det redan finns ett dövsamhälle. Det tillför Örebro något som andra städer inte har.

Ulrika har liksom Margareta umgåtts med döva:

– Jag hade i grundskolan en kompis vars lillasys-

ter var döv, och tyckte det var roligt att lära mig teckenspråk. Men det är länge sedan, och jag har tyvärr glömt mycket.

Krogbråk ger polisen jobb

Även polisen i Örebro träffar döva, både som offer och gärningsmän.

– När det går snett, beror det ofta på kommunikationsbrist, säger Torbjörn Carlsson, pressansvarig hos Örebropolis.

– En knuff i trängseln på krogen, berusade hörande som t.ex. inte förstår en ursäkt på teckenspråk – då uppstår konflikter. Men i stort sett fungerar det bra.

• Vad är det första du tänker på när man säger "döv"?

– Spontant säger jag två personer som tecknar med varandra. Det utbildas många döva här, har jag förstått. Och jag vet att hörseln kan variera, att några kan höra, mer eller mindre.

Kunskapscenter för döva

Örebro Universitet har i dagsläget 23 tolkar – tio gånger fler än t.ex. ärevärdiga Uppsala universitet, som inte kan mäta sig med Örebro Universitet i kompetens gällande döva. Universitetsrektor Janerik Gidlund visar en omisskännlig stolthet över sitt universitet när han presenterar dessa siffror för DT.

– Det finns två kunskapscentra i Sverige som har hög kompetens kring döva: Örebro och Stockholm. Där finns också majoriteten av döva universitetsstudenter, säger rektor Gidlund.

– Idag finns det ett nationellt kunskapscentrum för döva och hörselskadade här. Linköping och Örebro Universitet har också Institutet för Handikappvetenskap, IHV, där det forskas tvärvetenskapligt på ett medicinskt, tekniskt plan. Man studerar också beteende- och kulturvetenskap kring olika handikapp.

• Vad vet du själv om döva?

– Nu är det tentamen för mig, va? säger han med ett leende.

– Jag har lärt mig att dövhet är varierande. Alla har olika behov: En del behöver hörapparater, en del teckenspråk och en del läser läppar.

Men allt är inte positivt i Örebro. Janerik Gidlund är bekymrad, eftersom han märkt att döva inte får en lika hög utbildningskvalitet i skolorna före universitet. Det drabbar dem som vill studera vidare. Steget

►► Forts. på nästa sida

Örebro har 120.000 invånare. Stadens dövförening har över 400 medlemmar, och sedan 1969 finns riksgymnasiet för döva här, med cirka 400 studenter. Här finns teckenspråkigt dagis, förskola, grundskola och gymnasieskola, plus en kulturskola och en konstskola för döva. Här finns också döva universitetsstudenter.

Många stannar kvar efter utbildningen. Idag bor minst 1.000 döva i Örebro, som är Sveriges dövtätaste stad. Hur präglar det staden?

Örebro har vuxit fram kring den gamla Vasaborgen, som än idag är landshövdingeresidens.

Forts. från föreg. sida

från gymnasieskolan till universitet blir för stort, och en del döva studenter får problem att hänga med i studierna på universitet:

– Det är envars rätt som medborgare att få en bra utbildning, säger han, och menar att hörseln inte ska påverka. Bristerna handlar inte om ekonomi, utan problemet är antalet kvalificerade tolkar.

Jan Erik Gidlund har inte umgåtts personligen med några döva:

– Jag har bara träffat döva professionellt, dvs. genom jobbet, säger han och tillägger att inslaget av döva i stan är naturligt och spännande:

– Det är häftigt att se en döv sitta i bussen och prata med sin kompis som står utanför, haha. Det är positivt! slår han fast.

TEXT OCH FOTO: TOMAS LAGERGREN

***FOTNOT:** Örebrofödda Eva Hovergren är på sin fars sida ättling till Engelbrekts mördare Måns Bengtsson av den adliga ätten Natt och Dag.

Vad vet örebroarna om döva?

I Örebro finns fler döva i förhållande till folkmängden än någon annanstans i landet. Men vad vet de hörande örebroarna egentligen om den stora döva minoriteten? DT gick ut på stan och kollade. Märkligt nog hade ingen av de manliga invånare vi frågade något att säga, men stadens damer visste en hel del.

Frågorna var: Vet du att Örebro är landets dövtätaste stad? Vad vet du om döva? Känner du några döva?

Marta Fridell, 21, och Helena Larsson, 22, från Kumla:

MF: Örebro är dövtätast? Jag hade en aning om det.

HL: Det visste jag inte.

MF: Döva pratar teckenspråk, och en del är duktiga på att läsa läppar.

HL: Jag tänker på 3G-mobiler i samband med döva.

MF: Jag har haft döva kompisar, men de flesta har flyttat härifrån nu.

HL: Jag har haft en döv teckenspråkslärare.

Ingrid Svensson, 72, inflyttad från Karlskrona:

– O ja, jag vet att det finns många döva här. Men jag vet tyvärr inte så mycket om döva. Jag är nyinflyttad i Örebro. Nej, jag känner inte personligen någon döv.

Åsa Edvardsson, 25, Karlskronabo, uppväxt i Örebro:

– Den dövtätaste staden – ja, det visste jag. Det jag vet är att döva inte har svenska som förstaspråk, och att de har en egen kultur. Och att teckenspråket inte är internationellt. Jag har en kompis vars föräldrar är döva.

Matilda Åkerblom, 17, Örebro:

– Ja, jag vet att här finns många döva, men jag vet inte så mycket om döva egentligen. Fast jag har gått till Café 019 några gånger och träffat döva. Jag har en hörselskadad kompis, men inga döva kompisar.

TEXT OCH FOTO: TOMAS LAGERGREN

Tuffare tag vid Örebro Tolkcentral

De oklara reglerna för teckenspråkig tolkverksamhet har alltid varit ett problem. Hitintills har tolkcentralerna praktiserat en välvillig regeltolkning, men nu har dövtäta Örebro stramat åt. Tolkcentralen i Örebro utför endast s.k. "vardagstolkning" kostnadsfritt. S.k. "arbetstolkning" faktureras. "Vardagstolkning" eller "arbetstolkning"? Det handlar, som så ofta, om vem som ska betala.

Tolken – en förutsättning för dövas delaktighet.

Professionella teckenspråkiga yrkesutövare har komplicerade liv. Mycket kan de numera klara själva – ny data- och teleteknik har inneburit en revolution i kommunikationen mellan döv och hörande – men ibland behöver de tolk.

Till exempel Dövas Tidnings döva reportrar. De rör sig oftast i den teckenspråkiga världen, men ibland behöver de också intervjua hörande personer. Och då måste de ha tolk. Det handlar kanske om ett par timmar, någon gång per månad. Hitintills har de fått tolk från tolkcentralerna utan problem. Men när DT:s reporter i Örebro nyligen ville beställa tolk, gick det inte alls:

"Om det är så att du i egenskap av avlönad re-

porter ska genomföra dessa intervjuer, så är det inte vardagstolkning. Om tidningen vill köpa tolktjänst ska vi göra vad vi kan för att effektivisera beställningen själva eller via inköp", löd beskedet från Tolkcentralen (TC) i Örebro.

Eftersom detta var en nyhet för oss försökte vi kolla upp vad som egentligen gäller, men hamnade i en snårig djungel av – delvis motstridiga – regler och direktiv. Men så här står det bl.a. i gällande prioriteringsanvisning vid Örebro TC, om "behovs- eller solidaritetsprincipen": Resurserna bör satsas på de områden eller individer där behoven är som störst.

Det finns, hävdar DT, ett mycket stort behov av att DT:s reportrar kan utföra sitt jobb – tusentals döva läsare behöver DT, eftersom ingen annan tidning bevakar den teckenspråkiga världen.

Men nix – TC Örebro vill enbart diskutera "vardagstolkning" kontra "arbetstolkning". Och arbetstolkning är inte TC:s bord, säger man. Alltså ingen intervjutolk, om inte DT betalar.

►► Forts. på nästa sida

ANNONS

VT8882

Bildtelefoni när den är som bäst

Med Visiontechs bildtelefon VT8882 kan du lika enkelt som med en vanlig telefon nå dina nära och kära med bild, ljud och text* var de än befinner sig i världen. Ingen samtalstaxa tillkommer. Allt i ett lösning som **inte** kräver en dator. Allt du behöver ha är bredbandsuppkoppling, elektricitet och en VT8882.

Total kommunikationslösning för döva och hörselskadade.

- Bra ljud och bildkvalitet
- *Textmeddelanden till andra VT8882 användare
- Uttag för varseblivning
- Godkänd av HI

Vill du veta mer om hur du ansöker om en VT8882 som ett hjälpmedel gå in på vår hemsida:

www.vt8882.se

Gyllenpalmsgatan 2 | 211 30 Malmö | Taltel : 040-661 41 80 | Fax : 040-661 41 88
Mobil/sms/3G : 0701 44 33 77 | E-mail : mail@visiontech.se |

DT:s journalister protesterar

Dövas Tidnings döva och hörande journalister PROTESTERAR mot att ett godtyckligt och diskriminerande tolksystem hindrar professionella döva reportrar i deras arbete. Vi kräver att teckenspråkiga journalister med självklarhet får tolk när de behöver.

Vi talar inte bara i egen sak: Tusentals läsare är beroende av att vi kan utföra vårt arbete, eftersom ingen annan tidning bevakar den teckenspråkiga världen.

Skrota dagens kränkande godtyckliga tolksystem – ge döva yrkesutövare tolk NU!

Birgitta Leufstadius, Lennart Tjärnström, Tomas Lagergren, Niclas Martinsson, Åsa Möller (samtliga är medlemmar i Svenska Journalistförbundet SJF)

Forts. från föreg. sida

”Vardagstolkning” eller ”arbetstolkning”? Den grundläggande frågan är vem som ska stå för kostnaden.

Döva personer kan få max 20 timmar arbetsrelaterad tolkning per månad från TC, för att t.ex. gå en kurs. Men ingen tolkning för att UTÖVA sitt arbete, säger TC Örebro.

Efter många telefonsamtal – till olika tolkchefer, tolksamordnare, dövkonsulenter etc. – står det klart att de flesta tolkcentraler tillämpar en välvilligare regeltolkning, eftersom de har en ambition att hjälpa även yrkesverksamma tolkbrukare att pussla ihop sin komplicerade vardag.

Alla de tolkcentraler (ett tiotal) som DT kontaktat, uppger att de beviljar tolk till tillfälliga arbetsrelaterade tolkningar. Och varför inte? Individen har ju hursomhelst rätt till 20 timmar, kan man resonera enligt den välvilliga modellen.

Men – om inte alla utnyttjar sina 20 timmar finns det förstås stora pengar att spara.

Tolkcentralen i Örebro har med fokus på ekonomin infört en hårdare praxis. Staden är landets dövtätaste, då den härbärgerar dövas riksgymnasium. TC Örebro har haft svårt att få pengarna att räcka till, eftersom de statliga tolkpengarna inte har fördelats efter antal döva i respektive landsting, utan efter det totala invånarantalet. Men numera – från 1 januari 2008 – fördelas statsbidraget efter tolkcentralernas egentliga kostnader.

”Brister i systemet”

Ändå är det stenhårt hos TC Örebro – de där 20 timmarna får icke användas av t.ex. en döv journalist i intervjusituationer, bekräftar Elisabeth Ljunglöf, enhetschef i Örebro läns landsting:

– De pengar som landstinget förfogar över ska endast användas för ”vardagstolkning”.

• Det betyder i så fall att alla de tolkcentraler som t.ex. beviljar tolk någon timma åt en DT-reporter, gör fel?

– Ja. TC:s uppgift är att tillhandahålla ”vardagstolkning”. När man utövar ett yrke är det inte ”vardagstolkning”, då är det ”arbetstolkning”. Och därmed Länsarbetsnämndens ansvar (se fotnot).

• Mot detta resonemang kan invändas att hela tolkverksamheten syftar till att hjälpa döva klara sin vardag. DT har pratat med ett antal tolkchefer, tolksamordnare och dövkonsulenter om de här frågorna. De säger alla att ”det här brukar kunna lösas med lite god vilja”. Kommentar?

– Jag tycker inte det är god vilja att använda våra vardagstolkmedel till ändamål de inte är avsedda för. Tolkcentralen ska inte täcka upp andras brister. Det finns brister i systemet, det är alla överens om, och det är viktigt att bristerna görs synliga, säger Elisabeth Ljunglöf.

Många ger upp

Att det finns brister i systemet är lätt att instämma i. Medan de samhällsinstanser som ska ge döva tolkservice – och därmed en chans till delaktighet – försöker skyffla över kostnaderna på varandra, får tolkbrukarna betala priset, säger SDR:s intressepolitiska chef Suzanne Albihn:

– Döva yrkesutövare är en missgynnad grupp. Arbetsgivare tvekar att anställa, eftersom de inte kan eller vill betala tolkkostnaderna. Många välutbildade döva ger upp när det blir så svårt, så oerhört motigt för dem. Det är djupt tragiskt.

– Inte heller Teckenspråksutredningen, som blev klar förra året, har klarlagt tolkfrågorna ordentligt. SDR* vill nu se en särskild utredning om dövas rätt till tolk. Vi kräver att döva självklart ska få tolk när de behöver det!

B.L.

* SDR – Sveriges Dövas Riksförbund

FOTNOT: Arbetsgivare som anställer en döv person kan ansöka hos Länsarbetsnämnden om 50.000 kr per år för ”arbetsbiträde”.

”Många välutbildade döva ger upp när det blir så oerhört motigt för dem. Det är djupt tragiskt.”

Bröderna Farkondeh får inte upp sitt fall i EU

De utvisningshotade iranska bröderna Farkondeh, vilkas öden i Sverige DT har följt, gömmer sig nu på hemlig ort. De har via sitt ombud försökt överklaga till Europadomstolen. Men i december kom beskedet: Avslag.

Migrationsverket och migrationsöverdomstolen har tidigare vägrat ta upp ärendet igen. Och nu har även Europadomstolen sagt nej.

Svenska myndigheter bedömde att en iranier som konverterat från islam till kristendomen, och som låter sitt religionsbyte "förbli en personlig angelägenhet", inte löper någon risk om han återvänder till Iran.

Myndigheterna stödjer sig på ett liknande tidigare fall, där en kvinna ansågs ha konverterat bara för att få asyl i Sverige. Det fallet blev sedan juridiskt vägledande. Det är därför de två döva bröderna Daniel och Sassan Farkondeh inte anses ha tillräckligt starka skäl att få stanna här – trots att de själva säger att de riskerar dödsstraff om de återvänder till Iran.

Bröderna har också fått sina dagsersättningar indragna av Migrationsverket. Men brödernas ombud, pastor Bengt Sjöberg, överklagade till Länsrätten och fick rätt:

– Migrationsverkets beslut att överlämna ärendet till polisen och dra ner deras bidrag var fel. Om bröderna lyckas stanna kvar, gömda, i två år till – då har de varit här i sju år och får ett svenskt medborgarskap, säger pastor Sjöberg. Han menar att det inte är tryggt att leva i Iran idag:

– Situationen där är värre nu. Den hårdföre presidenten Ahmadinejad tolererar inte oliktankande och konvertiter, som bröderna är.

Innan de flydde förföljdes de av militärpolisen när de försökte bilda en dövförening i hemstaden Teheran, har de berättat. Och nu har de konverterat till kristendomen. Om de tvingas tillbaka väntar dem en säker död, säger Sassan Farkondeh.

– Då blir vi hängda, säger Sassan med skräck i blicken.

TEXT: TOMAS LAGERGREN

Inget om otillgänglighet i nya diskrimineringslagen

■ Integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni presenterade i slutet av januari förslaget till den nya sammanhållna diskrimineringslagstiftningen. Det omfattar dock inte otillgänglighet som grund för diskriminering. Den delen har lyfts ut ur förslaget. Som skäl anges bristande underlag och tidspress.

Frågan väcktes redan i 1989 års handikapputredning, men inget har hänt. Nu senast har frågan först utretts i fyra år och sedan beretts av regeringen i ytterligare två år, utan resultat.

I USA klassades otillgänglighet som diskriminering 1990, i Australien 1992, i Storbritannien 1995 och i Sydafrika 2000. Sverige ligger efter, och otillgängligheten växer. HSO* uppmanar nu handikapprörelsen att delta i en namninsamlingskampanj. Kravet är att bristen på tillgänglighet ska föras in som en diskrimineringsgrund i den nya diskrimineringslagstiftningen utan ytterligare fördröjning (se även ledarsidan 3).

*HSO – Handikappförbundens samar

Nyamko Sabuni.

ANNONS

Ett år med Bibeln - ett urval bibeltexter på teckenspråk

Här finns minst en bibeltext till varje söndag och helgdag året runt. Det finns över 100 bibeltexter i materialet, både nyöversatta texter och texter från de tidigare utgivna bibeltexterna på teckenspråk.

Dvd: 100 kr/st

På teckenspråk finns också:

Markusevangeliet Dvd: 100:- VHS: 40:-

Apostlagärningarna 1-11:18

Dvd: 100:- VHS: 40:-

Boken om Jona Dvd: 50:- VHS: 30:-

Fraktkostnad tillkommer. Reservation för slutförsäljning.

Svenska Bibelsällskapet,
Box 1235, 751 42 Uppsala
www.bibelbutiken.se

Tfn 018-18 63 30 • Fax 018-18 63 31 • butik@bibeln.se

Malin underkändes för att hon inte hör

Hörselskadade Malin Westman, 25, kanske inte får ta sin sjuksköterskeexamen. Uppsala Universitet underkände hennes praktik i höstas på grund av Malins kommunikationsproblem. Uppsala Studentkår, HRF* och SDR* riktar stark kritik mot universitetet, och Malin har gjort anmälan för diskriminering.

Emelie Hedén Eklund i Uppsala studentkår är enligt UNT* kritisk mot universitetets agerande.

– Malin borde i så fall ha fått information när hon sökte sjuksköterskeprogrammet. Man ska inte behöva bli negativt behandlad för att man är först.

Både HRF och SDR anser att Uppsala Universitet har agerat fel i detta fall, och kräver att Malin får den anpassning hon behöver för att genomföra sin utbildning. Hon har haft två praktiktillfällen och blev godkänd vid den första, men inte vid den andra.

Vid Göteborgs universitet har en döv och flera hörselskadade studenter tagit sjuksköterskeexamen. Enligt studierektor Bibi Kennergren fungerade det bra för dem under både undervisningen och praktiken.

Nekades hjälpmedel

På sin andra praktik märkte Malin att hennes hörsel inte räckte till – speciellt när det är mycket folk runt omkring. Hon fick tolk vid morgonrapporterna och vid informationsträffarna, men önskar att tolk fanns med när det är skiftbyte av personal och patienter, något som sker samtidigt, då är det mycket folk i omlopp – patienter ska ut och in och personal byts:

– Det är då misstag kan ske, eftersom jag ibland inte hänger med helt.

Utan rätt hjälpmedel påverkas hennes prestation även till nästa arbetsdag. Hon blir trött och spänd. På sjukhuset var man mer tillmötesgående än lärarna på universitet, berättar Malin för DT:

– En del lärare var trångsynta och ville bara följa bedömningskriterierna – de förstod inte att jag behövde hjälpmedel. Nu blev jag underkänd, och det är inte rimligt då de inte gett mig de rätta förutsättningarna för att utföra mitt jobb fullt ut – något jag vet att jag klarar.

Malin berättar också att universitetet inte ansträngt sig för att ge henne tekniska hjälpmedel, något alla universitet är skyldiga att hjälpa till med. De erbjöds hjälp av en hörselvårdskonsulent men universitet sa nej. Det fick Malin att anmäla Uppsala Universitet för diskriminering.

Uppsala Universitet har tillsatt en utredning som, när detta skrivs, inte är klar. Universitetet vill därför inte kommentera fallet.

Malin, som blev godkänd i allt utom just kommunikationsdelen under sin praktik på reumatolog- och geriatrik-avdelningen på Akademiska Sjukhuset, ordnade en bärbar t-slinga själv, men den fungerade inte alltid fullt ut.

Hon frågade universitet vad som krävdes för att bli godkänd – då svarade de ”full hörsel”. En nyhet för Malin.

– När jag undrade varför de inte sagt det tidigare, sa de att de aldrig haft en döv sjuksköterska tidigare och inte kunde veta vilka problem som skulle dyka upp. Sedan erbjöd de mig olika alternativ: Högskoleexamen eller ett studieuppehåll eller fortsätta utbildningen med inskränkningar. Det accepterar jag inte.

Malin är nu inne på femte terminen (av sex) på sjuksköterskeprogrammet. Examen stundar alltså för henne om ett år och när DT frågar vad hon ska göra om universitetet nekar henne examen, kommer svaret blixtnabbt:

– Det alternativet finns inte. Jag ska ta examen!

TEXT & FOTO:
TOMAS
LAGERGREN

Funktionshinder på högskolan

Enligt lag har högskolor (och arbetsgivare) en plikt att göra de anpassningar som funktionshindrade behöver, men det gäller bara lokaler.

Det är förbjudet att trakassera studenter på grund av funktionshinder. En högskola måste också ha en handlingsplan mot diskriminering.

Om en student anmäler diskriminering till högskolan, måste högskolan utreda det. Man kan också anmäla diskriminering till handikappombudsmannen. Men de flesta ärenden läggs ned i brist på bevis. Därför bör man anmäla snabbt. Förra året anmälades elva ärenden vid högskolor.

*UNT – Uppsala Nya Tidning
*HRF – Hörselskadades Riksförbund
*SDR – Sveriges Dövas Riksförbund

Fem dagar efter smällen som gav honom hjärnskakning är Fredrik på benen igen, om än trött och yr.

Fredrik drabbades av det oprovocerade gatuvåldet

Varför ville de skada mig?

Döve studenten Fredrik Örlegård, 21, tog vid midnatt den 21 januari en genväg för att handla i en nattöppen bensinmack. Det enkla ärendet kunde ha slutat illa. På den lilla cykelvägen i Örebro mötte han några ungdomar och blev, helt oprovocerat, misshandlad så illa att han vaknade upp på sjukhuset med hjärnskakning.

– Ungdomarna ville något, berättar Fredrik, och en av dem tog kontakt med mig. Jag sa att jag var döv. Men de fortsatte prata och en frågade om tändare. Det hade jag inte, så jag sa nej och vände mig om för att gå vidare – och i samma ögonblick small det. Allt blev svart, berättar Fredrik lågmält.

Han vaknade inte upp förrän på morgonen – på Universitetssjukhuset i Örebro. Någon hade ringt anonymt och sagt att han låg utslagen på gatan. Sjukhuspersonalen berättade att man misstänkte att han blivit misshandlad. Då återkom minnesbilderna.

– På sjukhuset sa de att jag haft tur som bara fick en lindrig hjärnskakning – men den var så pass att jag inte får titta på en dataskärm på en vecka, inte titta på TV under fem meters avstånd och inte gå ut och röra på mig. Jag måste vila.

Själv minns han bara att ungdomarna han mötte var klädda i jacka och jeans. Den som pratade med honom hade en svart jacka och jeans och en huva

över huvudet, och det var mörkt ute. Därför såg Fredrik aldrig hans ansikte riktigt.

Hade tur

När DT träffar honom fem dagar efter misshandeln syns just inga skador. Han fick ett slag i bakhuvudet med ett okänt föremål, men blev inte rånad – han hade sina tillhörigheter kvar.

Fredrik berättar hur han mått efteråt, och han inser att han haft tur:

– Jag blir trött lätt och har ibland yrsel och tänker inte klart. I övrigt mår jag bra, även om jag tänker på händelsen – man tänker: "Varför gjorde de så?" Men jag försöker komma över det, säger Fredrik, synbart märkt av händelsen.

• Vad tror du, sökte de bråk?

– Jag vet inte. De kanske bara blev sura för att jag inte hade en tändare... Eller, jag vet inte alls, suckar Fredrik.

Fredrik polisanmälde händelsen när han blev utskriven från sjukhuset. Men något gripande av misstänkta tror han inte sker eftersom det inte finns några vittnen och han inte kan beskriva förövarnas ansikten. Men han berättar att polisen tagit det här på allvar:

– De sa att de ska försöka utreda det här, säger Fredrik, som dock inte är speciellt hoppfull.

"...jag sa nej och vände mig om för att gå vidare – och i samma ögonblick small det. Allt blev svart."

TEXT & FOTO: TOMAS LAGERGREN

För att tolka våldsutvecklingen måste man använda olika källor. Kriminalstatistiken är en källa, och vetenskapliga undersökningar en annan. Sådana undersökningar gör Brottsförebyggande rådet, BRÅ, som säger att ungdomsvåldet inte har ökat. Det har dock antalet anmälningar gjort, och det kan bero på det ökade antalet ungdomar och att de unga dricker mer, enligt BRÅ.

Allt fler anmälningar om gatuvåld

Media har skrivit spaltmetrar om fallet Riccardo Campogiani, 17-åringen som slogs ihjäl på gatan av andra ungdomar. Kvällspressen ger bilden att ungdomsvåldet blir allt grövre och att fler dör eller får skador för livet av gatuvåldet.

Men det stämmer inte, enligt BRÅ:s undersökning. Den nationella trygghetsundersökningen, NTU, där ett slumpmässigt urval av befolkningen i åldern 16-79 år svarat på frågor. Deras senaste NTU visar att 11 procent av männen i åldern 16-24 år har utsatts för misshandel – om oprovocerat eller provocerat våld framgår inte av undersökningen.

I Örebro uppgav 16 procent av niorna i BRÅ:s skolundersökning att de utsatts för våld under 2005. Riksgenomsnittet samma år var 18 procent.

Svenskarna är idag mer benägna att polisanmäla när de utsatts för våld än för tio år sedan. Vetenskapliga undersökningar visar att andelen personer i befolkningen som utsatts för våld inte är högre nu än tidigare, utan möjligen är det mörkertalet* som blir något lägre.

– 70 procent av brotten kommer aldrig till polisens kännedom. Det är nog bara mörkertalet som minskar något, menar Felipe Estrada, enhetschef på BRÅ.

Han menar ändå att det finns fog för att säga att unga män mellan 18 och 25 drabbas av våld oftare än andra åldersgrupper, men att det egentligen inte är något nytt:

– Det är den grupp som utsätts för mest våld från obekanta. Det framgår av bl.a. uppgifter från sjukvården.

Även andra källor, som SCB:s* undersökningar, bekräftar bilden. Det är det närmaste vi kan komma en beskrivning av "det oprovocerade gatuvåldet", menar Felipe och får medhåll av Örebropolisens pressansvarige Torbjörn Carlsson:

– Det är oftast under helgerna som folk hamnar i bråk. Det beror på att det dricks mer alkohol då. Och de i 18-25 årsåldern är ute och festar i högre grad än andra.

En annan anledning till det ökade antalet misshandelsfall och anmälningar kan förklaras med att det finns många unga i Sverige idag:

– Det handlar om en ökning av ungdomar på ca 25-30 procent, vilket ger en ökning i antal utsatta och därmed fler anmälningar. Men andelen unga i befolkningen kommer efter år 2010 att minska igen. Och det leder till att misshandelsfallen minskar, tror Felipe Estrada.

TEXT: TOMAS LAGERGREN

FOTO: ESTER SORRI

**Mörkertal = de fall som aldrig kommer till polisens kännedom och därmed inte förs in i statistiken.*

**SCB – Statistiska centralbyrån*

Felipe Estrada.

Faktaruta:

Totalt antal anmälda fall av misshandel:
1997: 55.134
2007: 81.757

Totalt antal anmälda fall av misshandel mot man, 15 år eller äldre:
1997: 30.771
2007: 45.605
(Källa: BRÅ)

Okunskap om våld mot funktionshindrade

I en färsk rapport från Brottsförebyggande rådet (BRÅ) kartläggs våld mot personer med funktionshinder.

Barn med funktionshinder mobbas oftare, framgår det, och kvinnor utsätts för våld både av män de lever nära och av män de är beroende av. Män med funktionshinder vet man mindre om, konstaterar BRÅ i rapporten Våld mot personer med funktionshinder, som tagits fram på uppdrag av regeringen.

Det är tre faktorer som särskilt känneteck-

nar våldet mot personer med funktionshinder; osynlighet, sårbarhet och beroende. I rapportens sägs att rättsväsendet bör öka sin kunskap om olika funktionshinder. Brottsofferjourerna bör också vara tillgängliga för personer med funktionshindrade.

Det här är första gången man undersökt vad som tagits fram i Sverige och internationellt om våld mot personer med funktionshinder. Det finns dock stora kunskapsluckor, och en del i BRÅ:s uppdrag har varit att identifiera luckorna och föreslå åtgärder för att förebygga den här sortens våld.

Utredare Olle Westlund framför att gruppen funktionshindrade får liten uppmärksamhet, trots att de är många. Handisam, myndig-

heten för handikappolitisk samordning, uppger att 10 procent av befolkningen har någon form av funktionshinder.

En anledning till att gruppen är så osynlig i dessa sammanhang kan vara att man helt enkelt inte känner till sina rättigheter, eller på grund av tillgänglighetsskäl inte kan kräva dem. På institutioner och vårdenheter hantearas ofta våld som interna problem och inte som brott.

Det behövs mer kunskap på en rad områden, enligt utredningen. Rapporten kan beställas eller laddas ner på www.bra.se. Den finns också tillgänglig som lättläst och på teckenspråk.

LENNART TJÄRNSTRÖM

"Battle Okinawa"

"anders.se"

"Storm In Mijn Hoofd"

dövfilmfestival 2007

"Coming out"

Uppsving för dövfilmerna!

Glöm Bollywood, Hollywood och Trollywood*. Nu är det "Deafywood" som gäller. Dövfilmfabriken fick rekordstort utrymme på den senaste dövfilmfestivalen i Stockholm i december. För första gången i festivalens historia bjöds besökarna på en hel dag med enbart filmer gjorda av döva.

De drygt 400 besökarna ville inte missa den årliga dövfilmfestivalen, som för åttonde året i rad ägde rum i Stockholm och var tre dagar lång (30 november – 2 december). Första kvällen fängslade en holländsk långfilm med djup några i publiken. Andra gäspade och tittade på klockan. Dramat upplevdes som segt. En döv skådespelarska hade en biroll i filmen.

Dagen därpå, en lördag, var programmet desto pigare. En nyhet fanns för besökarna: För första gången var alla filmer var producerade av döva. Publiken applåderade av glädje när nyheten tillkännagavs.

– Allt fler döva gör egen film. Dels beror det på att tekniken inte är så svårtillgänglig och dyr längre, dels tror vi att filmfestivaler inspirerat döva att prova på filmskapandet. Det är en morot att det finns ett forum att visa film på, säger arrangörerna Ylva Björklund och Gunilla Wågström Lundqvist.

Många skratt

Åskådarna fick se elva olika kortfilmer och dokumentärer, bland annat om tiden under andra världskriget. I den ena dokumentären berättade äldre döva japaner om det sista slaget mellan Japan och USA som utspelades i Okinawa.

Teckenspråklärare Jan Herbst från Göteborg fann en favorit bland lördagsfilmerna: "Komma ut" från Storbritannien.

– Jag blev överraskad av filmen, sade han och log.

Titeln fick många att tro att det handlade om en kille som var på väg att "komma ut" som homosexuell för sin mamma. Alla premisser* för att så skulle ske, var uppfyllda. Han såg ut som en ganska typisk bög och gömde "snuskiga" tidningar på sitt rum. Men så fel tittarna hade. Han skulle i själva verket "komma ut" – som döv! Hans mor trodde honom inte, utan fortsatte tala med sin röst: "Men det kanske bara är en fas du går igenom". Den brittiska kortfilmen framkallade många skratt i publiken, som när killen i smyg kollade på ett inspelat teckenspråkigt TV-program.

Sista föreställningen för kvällen var anders.se, en svensk TV-serie med rappa repliker. Den var uppskattad, särskilt då de sex avsnitten visades på storduk, istället för på internet som tidigare.

De många timmarna i den rödklädda salen avrundades med mat och mingel på en kombinerad bar och restaurang i närheten av biografen Zita.

På söndagen visades barn- och ungdomsfilmer.

Till nästa dövfilmfestival utlovas en mycket anorlunda men skön film från Japan, som arrangörerna uttrycker det.

– Mer vill vi inte avslöja än.

NICLAS MARTINSSON

"Exodus"

Biobesökare Jan Herbst.

**I Bombay, Indien – "Bollywood" – görs många filmer. Och Trollhättan – "Trollywood" – har blivit ett centrum för svensk filmproduktion. Anspelar förstås på berömda Hollywood i USA.*

**Premiss – förutsättning, utgångspunkt.*

ANNONS

Landstinget Kronoberg är det lilla landstinget med de stora möjligheterna. Vårt fokus är att erbjuda hälso- och sjukvård med god tillgänglighet och hög kvalitet. Vi arbetar för jämställdhet och mångfald och erbjuder en tobaksfri arbetsmiljö. Tillsammans bidrar vi till att nå visionen om ett gott liv i ett livskraftigt län.

Teckenspråkstolk /dövblindtolk till resurscentrum Solvändan

Gå in på www.ltkronoberg.se och klicka på "Jobba hos oss" eller ring avdelningschef Kerstin Giagmoridou, 0470-58 88 24, TSP/DB-tolk Matilda Hamlin 0470-58 88 37, 0709-84 43 41 eller PA-specialist Ellionor Bohman 0470-58 60 27.

Medflyttarservice – ring 0470-74 50 06
eller besök www.medak.info

**Landstinget
Kronoberg**
www.ltkronoberg.se

Första barnet blev inte ett, och inte två, utan tre små bebisar på en gång: Hampus, Isabella och Linnea. I december fyllde de 45, dvs. 15 år vardera. Mamma är Anna-Lena Olehn, kurator till yrket och styrelseledamot i SDR.

Skurupstvillingarna Hampus, Isabella och Linnea fyllde i december 45 år ihop.

Trillingarna i Skurup har fyllt 15 – och blivit olika

Anna-Lena Olehn.

DT berättade om trillingarna när de var små, och nu återsåg vi dem. Hur har det gått? Jo, Hampus, Isabella och Linnea Hagnell är trillingar – men lika är de inte.

– Det vi har gemensamt är att vi är tre, säger de.

När de var små var Linnea och Hampus så lika att många tog fel på dem, men nu är de rätt olika, både utseendemässigt och till personligheten. Mamma Anna-Lena instämmer.

– De är tonåringar precis som alla andra, men de har olika egenskaper och intressen,

Familjen bor i Skurup. Anna-Lena, hennes man P-O Olehn och Isabella är döva. Det är även trillingarnas biologiska far, som bor i Malmö.

Idag lever trillingarna ganska olika liv. Isabella går på Östervångsskolan i Lund, medan Linnea och Hampus pluggar på Mackleskolan i Skurup. De har olika vänner och olika intressen och framtidsplaner. Isabella berättar att hon om ett och ett halvt år kommer att flytta till Örebro för att gå på riksgymnasiet.

– Det ska bli kul för många av mina kompisar ska gå där, men visst känns konstigt att flytta från familjen, säger hon.

Aldrig ensamma

Isabella är snabb i repliken och den av trillingarna som syns mest.

– Kan du inte bli teckenspråkstolk, säger hon och pekar på Linnea, som skakar på huvudet och säger "Vi får se".

Hampus gillar inte intervjuer men ställer tålmodigt upp för fotografering. Han gillar spel och tecknar mycket.

– Jag vill syssla med spelutveckling i framtiden, säger han. Genom allt spelande har hans engelska utvecklats.

– Han är bättre i engelska än i svenska, påpekar mamma Anna-Lena.

Det positiva med att vara trillingar tycker Linnea och Isabella är att de aldrig behöver känna sig ensamma.

– Vi lär oss också mycket av varandra, säger båda i korus.

När trillingarna var små fick Anna-Lena hemhjälp måndag till fredag. Men många blöjbyten blev det; 20–25 gånger om dagen.

– Att åka till t.ex. dövas förening krävde stor planering och mycket packning, minns Anna-Lena, men när barnen blev större så blev allt lättare.

Något som Anna-Lena fick vänja sig vid var uppmärksamhet från främlingar på stan.

– Jag hade en stor trillingvagn, och den syntes. Ibland hade barnen samma kläder men olika färger, och man kunde inte ta miste på att de var trillingar.

Har gått fint

Det är stor skillnad mellan att ha döva och hörande barn, säger Anna Lena.

– När jag besöker Isabellas skola är jag inte utanför, för där använder alla teckenspråk. När jag besöker Linnea och Hampus skola blir jag utanför när föräldrarna och barnen pratar, och får jag ingen tolk missar jag föräldramötet.

Isabella får automatiskt dövidentitet av sina döva föräldrar. Och hon är mer intresserad av dövrörelsen och dövkulturen än sina hörande syskon.

– Linnea och Hampus brukar träffa andra Coda-barn* när det är teckenspråkskurs på dövs skolan eller i andra sammanhang, säger Anna-Lena, som tycker det har gått över förväntan med trillingarna.

TEXT OCH FOTO: LENNART TJÄRNSTRÖM

*Coda-barn – hörande barn till döva

Textning i TV4 ska återkomma "snarast"

Den 7 januari i år började TV4 direkttexta Nyheterna kl 19 (text-TV, sidan 890). Men glädjen blev kort – det var bara en treveckors försöksverksamhet.

TV4 har ambitionen att snarast vara tillbaka med textning, som kanske t.o.m. kan innebära att man textar sina 19- och 22-sändningar på vardagar, uppger programdirektör Göran Ellung. Det tar lite tid att hitta den rätta tekniken och få den mest kompetenta personalen. Men ambitionen är att texta så mycket som möjligt, inkluderat direkttextning, säger Ellung.

Hauke Hagedorn har en halvtidstjänst som teckenspråksassistent på Silviaskolan i Hässleholm.

FÖRENINGSFOLK

Namn: Hauke Hagedorn

Ålder: "60-plus"

Förening: Malmö Dövas Förening "Svenske" och Hässleholms Dövas förening "Göingen".

Yrke: Teckenspråksassistent och webmaster vid Silviaskolan.

Familj: Hustru Marie och två utflugna barn.

Gör helst på fritiden: Golf, simning, träning på Nautilus, sitta vid datorn samt promenader.

Gillar: Historia och politik.

Läser just nu: Har just avslutat "Döv i Tredje Riket" och ska läsa "Brev från tystnaden" av Göran Skytte.

Motto: Starta dagen med ett leende och var glad!

Växte upp i krigets Tyskland – blev skåning av kärlek

– Att få kommunicera spontant på teckenspråk – det är en faktor som i hög grad påverkat mitt intresse för föreningslivet. Hauke Hagedorn är en av de många döva som ser till att föreningsverksamheten hålls vid liv.

Hauke Hagedorn bor i Hässleholm men åker tio mil till Malmö en, ibland två, gånger i veckan för att utföra föreningsarbete och ta del av Malmö Dövas Förening "Svenskes" verksamhet. Han bodde tidigare i Malmö, men fick för några år sedan nytt arbete på Silviaskolan i Hässleholm.

– Jag var så involverad i Svenskes verksamhet att jag inte kunde lämna dem, säger han till Dövas Tidning.

Hauke är föreningens sekreterare och programansvarig för verksamheten. Han är också ordförande för Skånes Dövas Länsförbund. De tio milen till Malmö verkar inte bekymra.

– Det är stimulerande att få verka inom föreningslivet, säger han.

Förr kunde det komma medlemmar till föreningslokalen bara för att få prata och umgås, men så är det inte längre, har Hauke märkt.

– Nu krävs ett bra program för att locka medlemmar till aktiviteter och träffar.

För att en förening ska fungera krävs folk som ställer upp i styrelser och kommittéer. Under senare år har Hauke upplevt att det finns en generationsklyfta inom dövas föreningsliv.

– Många äldre har börjar trappa ner, och de yngre är inte lika tända på att arbeta ideellt.

Han hoppas de yngre ska visa större intresse för föreningens framtid. För Hauke är föreningsliv i teckenspråkig miljö något vi måste vara rädda om:

– Föreningens viktigaste uppgift är att få medlemmarna att trivas och känna gemenskap.

Uppväxt under kriget

Hauke växte upp utanför Hannover i Tyskland och gick i dövskola i Hamburg. Det blev sedan utbildning till instrumentmakare hos Lufthansa. Hauke var en duktig simmare, och det var vid tävlingar han träffade en tjej från Skåne. Det ledde till att han 1969 flyttade till Sverige. Då det inte fanns arbete i Skåne bodde han den första tiden i Stockholm.

– Där spelade jag handboll för IK Hephata och var aktiv i dövas ungdomsförening på Götgatan, innan jag hamnade i Skåne, säger han.

Hauke minns hur han som treåring blev döv. Han satt vid fönsterbänken och glodde på lekande barn ute på gatan, han var sjuk och hade röda prickar över hela kroppen. Andra världskriget pågick ännu.

– Jag visste inte varför jag inte fick leka med dem, men jag minns fortfarande hur jag tittade upp mot himlen varje gång silverfärgade Douglasflygplan flög in över min födelseort Uelzen.

När Hauke tillfrisknat blev hans mor orolig. När hon ropade på honom fick hon inget svar. Scharlakansfebern hade tagit Haukes hörsel, och därmed förändrades hans liv.

– Botemedlet penicillin var ännu inte färdigutvecklat. Min mor var förtvivlad, men hoppades att jag skulle kunna höra igen.

Forts. på nästa sida

Hon tog med sig Hauke till olika läkare. När de inte kunde hjälpa vände hon sig till en så kallad kvacksalvare.

– Han kunde inte heller bota min hörsel, men sade att jag skulle bli en intelligent pojke, vilket tröstade min mor, berättar Hauke.

Strängt oralistisk

Skolan i Hamburg var strängt oralistisk (teckenspråk förbjudet i undervisningen) och Hauke fick uppleva "de sju vita åren"*.

När han började i dåvarande realskolan började han och hans kamrater ifrågasätta undervisningen – de ville ha mer teckenspråk.

– Lärarna hänvisade då alltid till Milanokongressen* när de skulle försvara sin undervisningsmetod, säger Hauke.

När han växte upp efter andra världskriget låg landet i ruiner och hade delas upp i två stater, Öst- och Västtyskland.

– Jag anade inte vad det betydde, men så småningom började jag förstå vad ruinerna och de två tyska staterna egentligen var. Ruinerna var spännande lekplatser, och vi döva barn blev ofta varnade för blindgångare.

• Tänker du ofta på det förflutna?

– Ja, jag begriper fortfarande inte hur Hitler lyckades bli diktator, till evig skam för tyskarna. Även döva utsattes för förföljelser, och många blev tvångsteriliserade.

– Mitt hjärta är nog tyskt, men min hjärna är svensk, säger Hauke och ler milt.

Teckenspråk en befrielse

Eftersom Tyskland såg ner på teckenspråket var det en befrielse för Hauke att komma till Sverige.

Han hade hörande föräldrar och en fem år äldre syster som han inte riktigt fick kontakt med, då de inte kunde teckenspråk. Under uppväxtåren hälsade

han ofta på kamrater som hade döva föräldrar. Där fick han den information som han inte fick hemma.

– Att få kommunicera spontant på teckenspråk – det har nog i hög grad påverkat mitt intresse för föreningslivet, säger Hauke och påpekar att han är allmänt samhällsintresserad och följer med i det mesta som händer.

I Hässleholm har Hauke en halvtidstjänst som teckenspråksassistent på Silviaskolan. På skolgården kommer elever i de lägre klasserna fram och tecknar med honom.

– Det är roligt att arbeta här när barnen är så positiva till teckenspråk, säger han.

Resten av tiden använder Hauke för föreningsliv – och golfbanan. Det blir ibland många golfrundor varje vecka.

Ingen riktig chans

Intresset för golfen kom som en blix, efter att läkaren uppmanat honom att motionera.

– Det var en äldre man som lockade mig att försöka, och jag blev omgående tänd på golfen, säger Hauke, som i sin ungdom var aktiv i simning, fotboll, vattenpolo, handboll och bowling.

– Golf är så avslappnad och roligt, samtidigt får man frisk luft och motion, säger Hauke medan vi intar lunch i golfbanans restaurang. Han ger ett varmt och positivt intryck, men när arbetslivet kommer på tal blir han lite bitter.

– Jag har önskat att jag skulle lyckas bättre i arbetslivet, men det är svårt – många arbetsgivare är rädda för att anställa funktionshindrade.

Hauke blir tyst en stund. Sedan säger han:

– Jag vet att jag har kunskap och kapacitet, men det känns som att jag inte fått visa det på rätt sätt. Fortfarande efter mycket kämpande har jag inte fått chansen på riktigt, säger han lite sorgset.

TEXT OCH BILD: LENNART TJÄRNSTRÖM

** De sju vita åren; vedertaget begrepp bland äldre döva; syftar på de tidiga barnåren utan teckenspråkig kommunikation.*

** Milanokongressen 1880 – internationell dövläraarkongress där det beslöts (de döva lärarna hade ingen röst-rätt) att hela Europa skulle övergå till den oral metoden. Teckenspråket ansågs primitivt och skulle utrotas.*

En stark röst för teckenspråket

• Hallå där, Jan-Peter Strömgren – du är förbundsordförande i Hörselskadades Riksförbund HRF och sedan 2006 också ordförande i Världsförbundet för hörselskadade*. HRF anser att hörselskadade barn bör få tvåspråkig undervisning, och ni betonar att teckenspråket minskar stress, utanförskap och ensamhet. Är HRF den enda hörselorganisation i världen som har en sådan uppfattning?

– Jag tror faktiskt det. Vi har tagit tydlig ställning när det gäller teckenspråkets betydelse. Vi kommer att presentera vårt synsätt vid världskongressen i Vancouver i sommar.

• Hur då?

– Först kommer Ulf Olsson från vår förbundsstyrelse att tala om teknikens möjligheter för honom som hörselskadad, och sedan kommer han att behandla teckenspråket. Han lämnar sedan över till Maria Midböe från Unga Hörselskadade, UH, som kommer att presentera UH:s syn på tvåspråkighet.

• Du skall väl också säga något?

– Jag presenterar helt enkelt min och Sveriges syn på tvåspråkighet. Det är ju ingen uppfattning som någon majoritet av världsorganisationerna medlemsländer delar.

• Tror du att fler hörselorganisationer kommer att betona tvåspråkighet framöver?

– Vi hoppas primärt att få med oss de nordiska systerorganisationerna. Vi diskuterar detta mycket livligt inom vårt nordiska samarbete. På sikt tror jag en förändring kommer ute världen, precis som i Sverige.

Jan-Peter Strömgren.

LENNART TJÄRNSTRÖM

*International Federation of Hard of Hearing People

Nästan alla döva i Nepal är fattiga. Och alla är diskriminerade. För en tid sedan signerade landet FN-konventionen om rättigheter för människor med funktionsnedsättning. Men kan konventionen hjälpa döva att få det bättre?

På restaurangen där Niraj Shah arbetar är alla kypare döva. – Det är svårt för döva att få jobb i Nepal. Jag är glad över mitt jobb, även om vi har långa arbetsdagar och bara en ledig dag i veckan, säger Niraj Shah.

Kan FN-konventionen hjälpa döva i Nepal?

Niraj Shah sitter på dövas organisation, Nepal National Federation of the Deaf i Nepals huvudstad Kathmandu och pratar bort några lediga timmar med sina vänner. Niraj är tjugosex år och servitör på en restaurang. Den tillhör restaurangkedjan Bakery Café som har sju restauranger i stan. Fyra av dem är speciella på så sätt att alla servitörer och servitriser är döva.

Gäster som besöker någon av restaurangerna för första gången blir förvånade när det står klart för dem att alla som serverar är döva. En del blir lite oroliga, "hjälp, hur ska det här gå, hur ska vi kunna beställa när vi inte kan prata med servitören?" Men de anställda kan sitt jobb, de är lugna, säkra och professionella. De får gästerna att känna att det fungerar utmärkt att peka på de rätter de vill ha och att använda fingrarna för att tala om hur många öl eller cola de vill beställa. Om man vill fråga något finns det papper och penna, och

om det hakar upp sig i kommunikationen finns det en hörande anställd som rycker in och tolkar.

De första döva kyparna anställdes för fjorton år sedan och det har fungerat så bra att idag är det trettiofem döva som är anställda.

Svårt hitta arbete

– Jag är glad över mitt jobb, även om vi har långa arbetsdagar och bara en ledig dag i veckan, säger Niraj. Det är svårt för döva att få jobb i Nepal så det är många som vill arbeta på Bakery Café.

Niraj fick utbildning på restaurangen efter att ha klarat inträdesprovet. Provet handlade mest om den sociala förmågan, berättar han.

– Vi måste kunna ta väl hand om gästerna fast vi inte kan kommunicera så bra.

Om Bakery Café hade legat i Stockholm eller någon annan stor svensk stad hade restaurangen säkert haft många döva stam-

gäster. Men så är det inte i Kathmandu. Där är nästan alla döva så fattiga att de aldrig kan gå på restaurang.

Ett par dagar efter vårt besök på dövas organisation åker vi till restaurangen där Niraj jobbar för att äta lunch och träffa honom igen. Vi får veta att han är ledig några timmar mitt på dagen, beklagar vår otur och ägnar oss åt de goda nudlarna vi beställt. Så går det tjugo minuter och där står Niraj vid vårt bord, andfådd och leende.

Hur Nirajs arbetskamrater fick kontakt med Niraj och hur han kunde komma så fort till restaurangen fick vi inte veta. Kanske åkte han motorcykel. Döva får visserligen inte ta körkort, vare sig för bil eller för motorcykel, men en del kör i alla fall, åtminstone motorcykel. Dövas organisationer kämpar för att döva ska få ta körkort som alla andra.

Kanske kommer lagen att ändras snart. Kanske kommer någon klok politiker att ta reda på att det fungerar bra för döva att ha

►► Forts. på nästa sida

NEPAL

Folkmängd: Ca 24 miljoner

Huvudstad: Kathmandu,
591.800 inv.

Statsskick: Monarki

Språk: Nepalesiska och
lokala språk

Religion: Hinduism (85 %)

BNP per capita: 240 \$ (i
Sverige 27.140 \$)

Mahendra Limbu, till vänster, och Prakriti Dhungel har mattelektion.

►► Forts. från föreg. sida

körkort i en rad andra länder på jorden, och förstå att det skulle fungera också i Nepal. Om lagen inte har ändrats när Nepal ratificerar FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning så måste den ändras då, eftersom den diskriminerar döva.

Det blir mycket svårare för Nepal att leva upp till rätten till teckenspråk och tolkservice. De flesta döva barn går inte i skolan och kommer inte i kontakt med teckenspråket. En del får börja skolan men blir ofta hemskickade efter en tid när läraren ser att de inte hänger med i undervisningen.

Det är vanligt i Nepal, liksom i många fattiga länder, att föräldrarna inte skickar sina döva barn till skolan därför att de inte tror att de kan lära sig något.

Det leder till att många aldrig får en chans att leva ett självständigt vuxenliv med en egen familj. Särskilt kvinnorna blir kvar hemma. Familjerna ser ingen mening med att kosta på en döv flicka skolgång och utbildning.

Det hör också till synen på kvinnor att de ska skyddas, och det gäller särskilt kvinnor med funktionsnedsättning. Familjen är rädd att de ska utnyttjas och råka ut för övergrepp och tycker att det är bäst för dem att stanna hemma.

Längtar efter att lära

Men det finns de som får chansen gå i skolan. Dövas organisationer har tre dövskolor i landet. En annan organisation, som arbetar för döva, men inte leds av döva, är Welfare for the Hearing Impaired, som har fem skolor i landet. En av dem finns i

Kathmandu och har trehundra elever, från förskoleåldern och uppåt.

Där träffar vi Prakriti Dhungel, 19 år, samt Garima Bhattarai och Mahendra Limbu, som båda är 20.

De hade aldrig sett någon teckna innan de kom till dövskolan. Deras föräldrar kan inte teckenspråk, men nu, när de själva gått i skolan kan de kommunicera lite med föräldrarna genom att skriva.

– Jag är glad att kunna teckenspråket så att jag kan kommunicera med lärarna och kamraterna. Och jag är så glad att kunna läsa, som andra, säger Prakriti.

Prakriti kommer från en by, inte så långt från Kathmandu med svenska mått, men med de dåliga vägarna på Nepals landsbygd är det mycket långt. Hon är hemma hos sin familj två gånger om året, en månad varje gång. Garima har sin familj i Kathmandu så hon träffar dem oftare, men när hon varit hemma ett tag saknar hon skolan.

– Jag längtar efter att vara här och lära mig saker, säger hon.

• Vilka förväntningar har dövas organisation på den nya konventionen om rättigheter för människor med funktionsnedsättning?

– Allt som står i konventionen är bra – utom det som handlar om inkludering* i skolan, säger Bikash Dangol, ordförande i NFDH, en paraplyorganisation som har tjugofyra dövorganisationer som medlemmar och samarbetar med Sveriges Dövas Riksförbund. wBikash är orolig för att det som står om inkludering i konventionen ska tolkas så att skolinkludering är det enda rätta för alla barn med funktionsnedsättning, även döva.

Norska Rädda Barnen, som samarbetar med NFDH och stödjer undervisning för döva i Nepal, förklarar att landet inte har råd att öppna fler dövskolor. Enda möjligheten för de flesta döva barn att över huvud taget kunna gå i skolan är att gå i vanliga klasser eller i särskilda klasser för döva i vanliga skolor. Rädda Barnen anser att både lärare och hörande kamrater kan lära sig teckenspråk så att de kan kommunicera med de döva barnen. Men NFDH vet att det är mycket svårt att skapa en teckenspråkig miljö när det bara finns några få döva elever i en skola.

Chans till försörjning

Bikash Dangol nämner de frågor som är viktigast, och svårast, att lösa för döva i Nepal. Det är att barnen får gå i skolan, även de som bor på landsbygden, att det finns teckenspråkstolkar, att döva får en chans att arbeta och försörja sig, och att allmänheten och politikerna får bättre kunskap om dövas livssituation.

NFDH och medlemsorganisationerna arbetar för teckenspråket och för tolkservice. Man försöker utveckla ett gemensamt teckenspråk för alla döva i Nepal och det har getts ut flera böcker där man samlat tecken. Den senaste kom 2003 och innehåller över två tusen tecken.

Man försöker nå ut till föräldrar som har döva barn för att förklara för dem hur viktigt det är att barnen får tillgång till teckenspråket och att de får gå i skolan.

TEXT: MALENA SJÖBERG. FOTO: JULIA SJÖBERG

Avesina AB har fått äran att bedriva all basal hörselrehabilitering inom Stockholms läns landsting från och med årsskiftet 2008.

Avesina AB är en nyskapande vårdkoncern som under de senaste åren har expanderat kraftigt. Vår vårdfilosofi är högkvalitativ individbaserad vård, där patienternas och medarbetarnas välmående sätts i fokus. Vi är idag verksamma inom primärvård och specialistvård samt äldreomsorg.

Vi erbjuder dig en högkvalitativ vård i våra välutrustade och moderna lokaler i Stockholm, Norrtälje och Södertälje.

Vårt kompetenta team består av audionomer med gedigna erfarenheter.

Tjänster som vi erbjuder:

- ✓ Hörapparatsutprovningar
- ✓ Justering av hörapparater
- ✓ Verkstad m.m. (kommer snart!)

N i ä r v ä l k o m n a t i l l o s s p å f ö l j a n d e a d r e s s e r

Avesina Hörselrehab

Sveavägen 83
113 50 Stockholm

Telefontider

Alla dagar 9.00 - 11.00 samt 13.00 - 15.00
Tel: 08-34 26 10
Fax: 08-34 91 68
E-post: horsel.sveavagen@avesina.se

Öppettider

Mån - Fre 8.00 - 17.00
Lunchstängt 12.00 - 13.00

Avesina Hörselrehab

Norrtälje sjukhus (Gamla lasarettet), Plan 4
761 29 Norrtälje

Telefontider

Mån - Torsdag 9.00 - 12.00
Tel: 0176-32 65 01
Fax: 0176-32 65 04
E-post: horsel.norrtalje@avesina.se

Öppettider

Mån - Fre 8.00-17.00
Lunchstängt 12.00 -13.00

Avesina Hörselrehab

Knarrarnäsgatan 13, Plan 3
164 40 Kista

Telefontider

Alla dagar 9.00 - 11.00 samt 13.00 - 15.00
Tel: 08-120 115 00
Fax: 08-751 91 50
E-post: horsel.kista@avesina.se

Öppettider

Mån - Fre 8.00 - 17.00
Lunchstängt 12.00 - 13.00

Avesina Hörselrehab

Storgatan 3-5, plan 4
151 72 Södertälje

Telefontider

Alla dagar 08.00 - 12.00
Tel: 08-550 660 90
Fax: 08- 550 881 80
E-post: horsel.sodertalje@avesina.se

Öppettider

Mån 8.00 - 19.30 samt Tis-Fre 8.00 - 16.30
Lunchstängt 12.00 - 13.00

w w w . a v e s i n a . s e

Frågeservice i ny form

SDR har genom åren svarat på frågor om döva från allmänheten. Nu är det slut med det. Servicen har upphört av ekonomiska skäl.

En av förbundets främsta uppgifter är att sprida kunskap om döva i samhället. Men Sveriges dövas riksförbund gjorde en ekonomisk kraschlandning år 2006, kraftfulla sparpaket lades fram och anställda sades upp. En av dem var Elisabeth Hagberg. Hon hade bland annat i uppgift att svara på brev och samtal från allmänheten om döva och teckenspråk. I och med att hon slutade togs servicen bort.

SDR:s informationschef Helena Fremnell Ståhl beklagar nerdragningen, men menar att den är riktig.

– Verksamheten tar mycket tid och personalresurser. Vissa omprioriteringar blev nödvändiga i samband med SDR:s sparpaket. Vi hinner inte längre svara personligt på knepiga frågor som inte direkt rör SDR:s verksamhet.

Förbundet prioriterar nu arbete som främst gynnar medlemmarna.

– Frågorna som vi får från allmänheten spänner över allt som rör teckenspråk och döva i Sverige och världen, både levande och döda. Många ser oss som ett "statligt verk" där svar kan ges på allt. Det är vi ju inte, säger SDR:s informationschef Helena Fremnell Ståhl.

Lokala informatörer?

Den som vill ha information om döva och teckenspråk hänvisas till förbundets hemsida. Meningen är att så uttömmande svar som möjligt ska finnas där

och att sidan uppdateras kontinuerligt. Men om en person inte får svar på det han eller hon vill veta, då?

– Jag tycker att han eller hon i alla fall ska maila oss. Vi svarar om vi hinner, säger Helena Fremnell Ståhl.

År 2003 gick drygt 20 dövföreningsaktiva en kurs i teckenspråksinformation i SDR:s regi. Tanken med projektet var att blivande teckenspråksinformatörer skulle kunna berätta för omgivningen vad döva och teckenspråk är, istället för de enskilda döva. Men sedan har det inte varit någon snurr på den gruppen. Förbundet har inte analyserat orsaken till detta.

• Varför kan dessa personer inte hjälpa till med att svara på frågor från allmänheten?

– Det är kanske en bra idé att involvera dem som svarspersoner. Jag ska fundera vidare på det, säger Helena Fremnell Ståhl.

Info på hemsidan

Informationsservicen har varit populär. Någon statistik över frågor har förbundet inte. Den tidigare ansvariga Elisabeth Hagberg berättar att det brukade vara toppar vid skolstart. Många elever hade frågor om döva och teckenspråk till sina specialarbeten och temadagar.

Exempel på frågor från allmänheten: Om döva får ta körkort, om döva tecknar i sina drömmar och om även schizofrena döva hör "inre röster".

– Det var inte alltid lätta frågor. Ibland måste jag tänka och fråga mina kollegor innan jag svarade. Frågorna via e-mail har minskat sedan vår fina hemsida har utvecklats. Där finns ju mycket information att hämta, säger Elisabeth Hagberg, som numera är projektanställd vid SDR och sysslar med teckenspråksmanifestationen.

Även om frågeservicen har gått i graven fortsätter SDR dock att svara på frågor som rör förbundet och dess verksamhet. De är inte många jämfört med de allmänna frågorna.

NICLAS MARTINSSON

Helena Fremnell Ståhl.

ANNONS

Välkommen till DÖVAS PENSIONÄRSDAGAR I GÖTEBORG 2008 Den 27 – 29 maj på Dövas Sommarhem, Björkö

PRELIMINÄRT PROGRAM:

TISDAG 27 maj

12.00 Ankomst på Solhem/V-hemmen

12.30 Lunch

13.30 Pensionärsdagarna öppnas

Inledning, presentation, tema och information

Välkomsttal av SDPFs ordförande Karl-Erik Karlsson

15.30 Kaffe

18.00 Middag och därefter ev. promenad och aktiviteter

ONSDAG 28 maj

07.00 Frukost

ev. utflykt till Öckerö, Universum, Paddan eller Liseberg

19.00 Bankett på Solhem

TORSDAG 29 maj

07.00 – 09.00 Frukost

ev. lunch eller hemresa

ÖVRIGT:

PRIS: Beräknad mat/bankett och logi kostnad 1000 kronor exklusive utflyktsresa.

RUMSBOKNING: Gull-Britt Engdahl, mobil 0761- 65 08 28, Fax 031 – 40 40 58, e-post: gullan41@hotmail.com

YTTERLIGARE INFORMATION och förfrågningar: Stig Ros, e-post: stigros@bredband.net eller stig.ros@sdrf.se

BINDANDE ANMÄLAN, senast måndag den 21 april 2008 till Göteborgs Dövas Pensionärsförening samt inbetalning till postgiro 84 99 77 - 4. Märk talongen – "Pensionärsdagar 2008 - namn, adress, textis eller SMS"

(Program med information om utflykter kommer senare.)

Rapport från förbundsstyrelsen 22 januari 2008

Framgång i skolfrågorna och viss ekonomisk optimism

Allt fler barn får CI, vilket betyder att behovet av hörselklasser kommer att öka. Det innebär risk för splittring mellan olika grupper och att elever kanske byter skolform flera gånger. SDR anser att staten måste ta ett större ansvar för döva och hörselskadade barns skolgång och har uppvaktat utbildningsministern, utbildningsdepartementets statssekreterare och utredaren Sofia Larsen i samband med utredningen *Statliga specialskolor – bättre förutsättningar och tydligare ansvarsfördelning*. Sofia Larsen föreslår i sitt betänkande *Ökad likvärdighet för elever med funktionshinder* att den nya skolmyndigheten som föreslås ska ha det övergripande ansvaret för hela elevgruppen döva och hörselskadade barn, oavsett skolform. Hon föreslår också att den nya myndigheten får i uppdrag att skapa en organisation för nationell samordning och regionala resurscenter, samt att den nya myndigheten ska ansvara för avtalet mellan staten och Örebro kommun, när det gäller Riksgymnasiet för döva och hörselskadade.

Den nya myndigheten ska vid ansökan om statsbidrag få bevilja statsbidrag vid bildandet av regionala eller kommunala hörselklasser. Myndigheten ska också få i uppdrag att ange vilka krav som ställs för att få starta hörselklass och hörselklasskolor. Det kan handla om krav på elevgruppens storlek och sammansättning, på hörselteknisk utrustning, på tvåspråkig undervisning och teckenspråkig miljö, lärarkompetens, samverkan med någon av de statliga specialskolorna samt att ingå i specialskolornas nätverk. Den nya myndigheten ska också följa upp att kraven följs. SDR är mycket nöjda med förslagen, vilka visar att man har lyssnat på våra argument.

När det gäller teckenspråksmiljö, så är det viktigt att ställa krav på den, både i klassrummen och på skolgården. Andra frågeställningar är hur definierar man teckenspråksmiljö, och hur lätt eller svårt är det för kommunala skolor att uppfylla detta?

SDRs ekonomiska läge ser försiktigt optimistiskt ut. Vi har sålt försäljningsfastigheten i Leksand under 2007 och likviditeten är därför god just nu, före avskrivningar. Vi kommer att få mer i s.k. stötdämpare (medel från staten för att kompensera det minskade organisationsstödet) än vi hade räknat med, och ett något högre organisationsstöd än beräknat. Preliminärt resultat för 2007 gentemot budget kommer att offentliggöras i slutet av februari.

I verksamhetsplanen 2008 prioriteras tolkfrågan. Att inte få tolk är en plåga och många döva lider. Vi måste visa på att detta är diskriminering. Framöver ska vi också bevaka framtidens tolkutbildning, i samarbete med andra organisationer.

SDRs nätverk First Class kommer under året att successivt avvecklas och ersättas av ett annat, som blir webb-baserat. Detta påverkar bl.a. de som har mailadress som slutar med sdrf.se. Det kommer också att innebära att särskilda sidor blir tillgängliga endast för medlemmar och efter inloggning. Vi återkommer med mer information.

SDR Tecken AB, SDRs eget översättningsföretag, lever vidare utan egen personal. Delar av SDR:s styrelse bildar ny styrelse för Tecken AB. Vissa uppdrag kommer att genomföras, i första hand av SDR:s personal, och vid behov, av inhyrda resurser.

HELENA FREMELL STÅHL

INFORMATIONSCHEF, SVERIGES DÖVAS RIKSFÖRBUND

Trög start för projekt SMS 112

■ Det går trögt med projekt SMS 112. Efter ett och ett halvt år har bara 1.500 anslutit sig – SOS Alarm hade kalkylerat med betydligt fler. Är döva inte intresserade av att kunna larma nödnumret via SMS?

– Det har varit lite strul med registreringen, säger SDR:s Stig Kjellberg, och det behövs nog mer information.

– Nu vill SDR satsa på personliga besök hos dövföreningarna för att sprida information om hur viktigt det är att använda tjänsten. Vi har sänt en ansökan till Arvsfonden om ett turnéprojekt. Vi vill åka ut till föreningarna och berätta mer om vilka möjligheter IT-verktygen – som t ex bildtelefon och 3G-mobil – öppnar för oss teckenspråkiga.

Ny teknik för äldre döva

Nu får äldre döva i Malmö teckenspråkig hemtjänst via Internetuppkopplad bildtelefon. Malmö är först i Sverige med denna service.

– Man ser ju vilka känslor en person uttrycker och det går snabbare att kommunicera, säger Karl-Gustav Johansson, 75, till tidningen Skånskan.

Sedan tidigare finns i Malmö teckenspråkig hemtjänstpersonal som gör hembesök hos äldre döva. Men nu går man ett steg längre och blir först i landet med att ge döva som har hemtjänst möjlighet att få bärbar dator med tillhörande webbkamera och trådlöst Internetmodem.

Texttelefonen var tidigare det främsta hjälpmedlet när döva måste kommunicera med omvärlden hemifrån. Med bildtelefonen och 3G-telefoni får de äldre döva nu direktkontakt med hemtjänsten på sitt modersmål. Projektet genomförs på prov fram till 2009, då utvärdering ska ske.

L.T.

Så har skolutredningen resonerat

Som särskild utredare i utredningen om den statliga specialskolan har jag bl.a. haft i uppdrag att kartlägga och analysera hur utbildningen för döva, hörselskadade eller dövblinda elever utifrån behov och efterfrågan bäst kan organiseras så att eleverna ges möjlighet att få en ändamålsenlig utbildning av hög kvalitet.

Jag har övervägt olika former för en förändrad ansvarsfördelning mellan staten och kommunerna för att skapa förutsättningar för en ökad likvärdighet för döva eller hörselskadade elever. Jag har kommit till en lösning som innebär att kommunerna förblir huvudmän för de kommunala hörselklasskolorna och att staten tar ett ökat ansvar för hela elevgruppen genom bl.a. ökade bidrag, nationell samordning och regionala resurscenter.

För dessa ändamål föreslår jag att bidrag enligt förordningen om statsbidrag till särskilda insatser på skolområdet höjs med ca 309 % vilket för år 2007 motsvarar en höjning med 28,1 miljoner kronor.

Min ambition är att på detta sätt skapa ett flexibelt system som ger förutsättningar för olika regionala lösningar samt ökad samverkan mellan kommuner, landsting och staten.

När det gäller utbildning vid riksgymnasierna för döva, hörselskadade eller dövblinda ungdomar (RGD/RGH) har staten i dag avtal med Örebro kommun. Staten har även avtal med olika huvudmän när det gäller särskilda omvårdnadsinsatser för elever i riksgymnasierna för svårt rörelsehindrade (RgRh). Det finns dock inga avtal om utbildningen vid RgRh.

Ansaret för handläggningen av avtalen ligger i dag dels på Utbildningsdepartementet, dels på Socialstyrelsens institut för särskilt utbildningsstöd (SiSUS). Jag anser att detta motverkar en enhetlig hantering av avtalen och föreslår där-

för att alla avtalen ska samlas hos en och samma myndighet. Jag föreslår också att myndigheten ska upprätta avtal med berörda kommuner när det gäller utbildningen vid RgRh.

Under min utredning har det framförts önskemål om gymnasieutbildning för döva eller hörselskadade elever i Stockholm med Stockholms län som upptagningsområde. En framväxt av regionala gymnasieskolor kan innebära ökad likvärdighet och valmöjlighet för elever och deras vårdnadshavare. Jag anser dock att det är viktigt att RGD/RGH finns. Genom att ha riksgymnasier som har möjlighet att erbjuda ett allsidigt urval av nationella program samt specialutformade och individuella program skapas likvärdiga möjligheter med andra elever.

Enligt min mening är det dock viktigt att om elever med funktionshinder genom regionala lösningar kan erbjudas utbildning av hög kvalitet bör även denna möjlighet kunna finnas. Därför föreslår jag bl.a. att staten ger en myndighet i uppdrag att utreda om de statliga bidragen till regionala lösningar behöver höjas för att skapa möjlighet till med andra elever likvärdig gymnasieutbildning.

För mig är det viktigt att komma ihåg att en likvärdig skola inte betyder att utbildningen är likadan för alla. En likvärdig utbildning måste utgå från varje elevs förutsättningar och behov. Nyckelorden för mig är flexibilitet, valfrihet och information. Dessa ord har varit ledande i mitt slutbetänkande *Ökad likvärdighet för elever med funktionshinder (SOU 2007:87)*.

SOFIA LARSEN

SÄRSKILD UTREDARE

ORDFÖRANDE I UTBILDNINGSUFSKOTTET

Sofia Larsen.

DEBATT

”En likvärdig utbildning måste utgå från varje elevs förutsättningar och behov.”

”CFL har öppnat dörrar till kunskap för vuxna döva”

Fem år har gått sedan Centrum För Flexibelt Lärande, CFL, fick uppdraget att producera läromedel på teckenspråk för vuxna döva (LTS). Det har varit fem intensiva år med stor produktion, men nu lämnar CFL över till en ny förvaltare.

Framtiden diskuterades vid ett avslutande seminarium. Idag finns ingen färdig ny organisation, men det finns ett utredningsförslag att läromedelsproduktionen övergår i en ny myndighet för specialpedagogik.

Resultatet av de fem intensiva åren är ett 40-tal läromedel, t. ex. sju kärnämneskurser på gymnasienivå, Körkortsboken och Vardagsekonomi. Samtliga producerade läromedel finns samlade i en databas.

– CFL har öppnat dörrar till kunskap för vuxna döva och för det fina arbetet vill vi ge CFL ett stort tack, sa Tord Lind, intressepolitisk sakkunnig hos SDR.

Behovet av läromedel för döva är stort, och det som idag tagits fram för vuxna kan användas även för barn och ungdomar, menade Greger

Bååth, generaldirektör för Specialskolemyndigheten SPM.

– Den samlade kunskapen hos CFL är väldigt viktig för oss i det fortsatta arbetet, sade Greger Bååth.

Rolf Berntsson, Linköpings universitet, har hållit i projektet ända sedan starten. Han ville lyfta fram den framtida ansvarsfrågan för läromedel.

– Att sluta utveckla nu vore att köra över såväl resultaten av projektet som målgruppen, menade han.

Produktionen av läromedel för vuxna döva har väckt intresse även ute i Europa. Ett EU-projekt pågår där man översätter och modifierar flera av läromedlen till andra språk.

Vivianne Ahlén, projekt- och skolledare vid Mo Gårds folkhögskola, berättade att syftet med det projektet är att genom anpassad utbildning motverka diskriminering och socialt utanförskap. Det är ett samarbete mellan Sverige, Norge, England, Belgien, Tyskland och Spanien.

– Vi måste hjälpas åt att se till att läromedelsutvecklingen fortsätter och att uppdraget förs vidare. Det är allas vårt ansvar, betonade SDR:s ordförande Lars-Åke Wikström.

TEXT OCH FOTO: LENNART TJÄRNSTRÖM

Lena Johansmide.

DEBATT TOLKUTBILDNING

”Satsa på människorna, det är de som har kraften och modet. Ju fler som syns och hörs – ju mer kraft åt arbetet får vår moderorganisation SDR.”

**Malva – utredning om ev. sammanslagning av Manilla- och Alvikskolan*

**KY – Kvalificerad Yrkesutbildning*

Ta ut skilsmässa SDR–Västankvik!

Nu har vi fått del av SDR:s remissvar. Det är en bra skrivelse, men beklämande. SDR måste börja agera självständigt och kan INTE längre hålla liv i Västankvik folkhögskola.

Vi lever i en ny tid, men 1970-talet verkar fortfarande hålla sitt stenhårda grepp om SDR. Jag börjar undra om SDR egentligen är den största bromskolossen för dövas och hörselskadades framtid. Speciellt vad gäller tolkutbildningen och dövas egen folkhögskola, Västankvik, så har inget hänt. Man gör exakt samma misstag som man gjorde innan man stod där med den heta SDR-notan i handen, med åtföljande smärtsam bantning av organisationen.

Det behövs en skilsmässohandling här. Vi döva och hörselskadade har en helt annan situation idag, andra behov och andra krav som inte SDR uppmärksammar. Dessa kan inte Västankvik uppfylla. Istället för att fokusera på oss och de förändringar som redan är här, koncentrerar man sig på Västankviks folkhögskola. Man struntar blankt i tolkutbildningen och man har inte heller koll på vad som händer med Manillaskolan när det gäller Malva-diskussionen*.

Idag studerar många unga döva och hörselskadade på högre utbildning eller vid olika kurser – film, juridik, filosofi, journalistik m.m. Dagens tolkar klarar inte av att tolka vid dessa utbildningar, inte heller vid politiska uppdrag som döva och hörselskadade har, eftersom politiken idag är helt annorlunda. Det säkraste är kanske att beställa skrivtolkar istället för teckenspråkstolkar, hellre än att stå där med en tolk som inte klarar att översätta.

Det är dags att förändra tolkutbildningen, men inte via KY-utbildningen*. Den har kritiserats hårt för att vara ”politisk godis” och kan ses som ett hafsverk. Det hela innebär bara att man ”räddar” Västankvik folkhögskola rent ekonomiskt, men utbildningens form förändras inte.

De unga idag behöver tolkar av helt annan kvalitet. Det gäller även alla döva och hörselskadade som arbetar. Dagens arbetsplatser har förändrats mycket sedan 1970-talet.

Det bästa hade varit att folkhögskolorna kunde ha tolkutbildningen under en tid, och att man satte press på myndigheterna genom en tidsgräns för övergången till att högskola/universitet tar över tolkutbildningen. Det vore också rent politiskt ett smart drag att göra så.

SDR och Västankviks folkhögskola bör söka skilsmässa så att SDR kan utvecklas så att de arbetar för oss SDR-medlemmar och för framtiden. Vi vet att folkhögskolorna i hela Sverige har det svårt ekonomiskt, och många läggs ner eftersom dagens behov INTE är desamma som under 1970-talet. Det måste SDR inse. Västankvik bör fundera på hur de kan omorganisera sig och satsa på helt nya områden. Det har de redan börjat med, och man ser positiva tecken. Flera intressanta kortkurser har kommit och det är något de bör utveckla. De har även en stor ”kundkrets” i de hörselskadade och vuxendöva som vill lära sig teckenspråk. Det är en grupp där behovet är stort. Jag tror på Västankviks egen kraft, bara man vågar finna andra vägar och låta kreativiteten utvecklas.

Jag hoppas att SDR inte försöker sig på att starta webb-TV m.m. och försöker spela en modern organisation som tror sig hänga med utvecklingen idag. Det kan de inte, men de kan stödja utvecklingen genom dagens unga människor som verkligen lever i den här tiden och som vet exakt vad som behövs och vad som är attraktivt. Om SDR istället försöker starta eget så är det lika dödsdömt som Teckenwebben.

SDR kan rent politiskt påverka mycket i linje med dagens behov och förväntningar, och stödja nya idéer genom att rekommendera personer som vill starta något (t.ex. webb-TV, kulturfestivaler, utbildning, kurser m.m.) till Allmänna arvsfonden eller liknande. SDR kan även arbeta politiskt så att vi får tolkar som klarar av de krav som finns idag, och därigenom stärka teckenspråkets ställning, samt fördjupa sig i skolfrågorna och barnens rätt till teckenspråk.

Satsa på människorna, det är de som har kraften och modet. Ju fler som syns och hörs – ju mer kraft åt arbetet får vår moderorganisation SDR.

(Se även <http://johansmides.blogg.se/> och <http://johansmide.blogspot.com/>)

LENA JOHANSMIDE

Lars-Åke Wikström.

SDR kommenterar

SDR är huvudman för Västankviks Folkhögskola. Inte av nostalgiska skäl utan för att folkhögskolan har en viktig funktion för många döva medlemmar och blivande medlemmar. Västankviks Folkhögskola behövs för alla döva som inte vill eller har möjlighet att studera på universitet och högskola eller Komvux, och för döva invandrare och hörselskadade som sent i livet har upptäckt att teckenspråket underlättar studierna.

Som huvudman har SDR ett ansvar för sin folkhögskola,

men vi skulle inte vilja likna det vid ett äktenskap. Vi har olika uppdrag, och samverkar där det finns anledning. Västankvik lägger sig inte i SDR:s intressepolitik, och SDR styr inte vilka kurser och utbildningar skolan driver.

När det gäller tolkutbildningen anser vi precis som Lena, och av samma skäl, att den ska förläggas till universitet eller högskola. Detta framgår av vårt remissvar på Skolmyndighetsutredningen (SOU 2007:79). Vi anser att tolkutbildningen ska delas i två delar, en teckenspråksdel och en tolkdel. Tolkdelen ska förläggas till universitet eller högskola.

►► Forts. på nästa sida

Jannice Rådahl.

DEBATT TOLKUTBILDNING

”Sverige var förr ett föregångsland men halkar nu efter. Allt fler länder har redan en tolkutbildning på universitetsnivå och bedriver forskning.”

Egen tolkhögskola – vår framtid

Jag har arbetat som tolklärare under fyra år på Väddö folkhögskola och kunnat dra erfarenhet av både för- och nackdelar med att tolkutbildningen ligger på folkhögskola. Jag har också flera års erfarenhet av universitetsstudier inom olika ämnen. Idag har jag ett privat tolkföretag, Tolkbyrå i Uppland AB med ett tiotal anställda, och möter brukare dagligen.

Tolkutbildningen skulle ha mycket att vinna på att förläggas på universitetsnivå. Där har kurserna en tydlig struktur. Universitetet kräver också att lärarna har en högre utbildning, vilket kan skrämman många då nuvarande lärarkår i mycket har anpassat sig efter folkhögskolans premisser.

Är det något att vara rädd för? Att vara universitetsutbildad tillhör vårt moderna samhälle, och på köpet får tolkar en statushöjning. Vi behöver utvecklas för att växa och matcha den kvalitet brukare och arbetsgivare vill ha. Framtidens tolklärare kommer också få en ny grund att stå på och kommer därigenom att föra tolkyrket in i framtiden.

En av de farhågor jag möter i denna diskussion är att tolkstuderande skulle få så få lärarledda lektioner om man skulle förlägga utbildningen på universitet. Ska man med denna inställning bara ge upp tanken innan man ens prövat att genomföra den?

Givetvis kräver tolkutbildningen en lärar- och lektions-täthet som inte är vanligt inom språkliga och andra humanistiska utbildningar idag. Frågan är var den ska förläggas. Kanske ska den inte ligga under den humanistiska fakulteten? Undervisningen bör ligga under en fakultet som kan ha ett undervisningstätt schema eftersom det krävs många handledda övningstimmar för att tolkstuderande ska uppnå en simultantolkningskapacitet som ger en tolkning med hög informationsexakthet.

Det handlar nog mest om att beslutsfattare ska under-rättas om våra önskemål.

Den framtida utbildningen kanske kan vara 2,5 år teckenspråksutbildning + 2 år tolkutbildning = 4,5 år för att de ska hinna få de språkliga kvaliteter som många brukare

efterlyser. Ska tolkarna efter avslutad tolkutbildning gå som AT-tolkar (jfr läkare) 1–2 år innan de avlägger slutprov/ auktorisationsprov? Kanske kan tolkutbildningen vara kortare om man inför AT-tjänstgöring? Dessa tankar behöver diskuteras.

Ska både teckenspråksutbildningen och tolkutbildningen förläggas på universitet? Vad är effektivast? Det kan finnas fler framtida modeller och kanske bör det bildas en egen Tolkhögskola. Där skulle man kunna ha:

- Grundläggande tolkutbildning
- Fortbildning för redan utbildade tolkar
- Utbildning i att tolka från engelska och eventuellt andra språk
- Kurser i olika studietakt så att man kan både arbeta och plugga parallellt
- Företagsförlagd utbildning med anpassning till tolkmarknadens hög- och lågsäsonger
- Individuella fortbildningsplaner och kurser för att förbereda inför auktorisationsprov
- Kurser i andra teckenspråk, internationellt anpassat teckenspråk, teckenspråk på scen m.m.

Ja, det finns mycket att önska och mycket vi som tolk-kår kan bidra med.

Med högkvalitativ utbildning menar jag att de tolkar som examineras matchar brukarnas behov av tolk, och att utbildningen även ger en grund för framtida forskning i tolkämnet.

Sverige var förr ett föregångsland men halkar nu efter. Allt fler länder har redan en tolkutbildning på universitetsnivå och bedriver forskning.

Detta är en mycket viktig diskussion som ska föras av oss som är aktiva tolkar och möter brukare dagligen, inte enbart av folkhögskolor och TÖI. Har inte redan utredning efter utredning sagt att utbildningen skall förläggas på universitetsnivå? Varför händer då inget?

Vart tycker du att framtidens tolkutbildning ska ligga? Tyck till!

JANNICE RÅDAHL

►► Forts. från föreg. sida

Hur man skaffar sig teckenspråkskunskaper varierar, och folkhögskola kan vara ett sätt. Västanvik med sin långa erfarenhet av teckenspråksutbildning är ett gott val för den som inte har teckenspråket med sig hemifrån.

Vi är bekymrade över att det kanske tar lång tid innan tolkutbildningen är på universitetsnivå, men det beror bl. a. på att universitetet säger sig inte ha resurser för att ta emot tolkutbildningen än. Då, menar vi, kan KY (kvalificerad yrkesutbildning) inom den planerade Yrkehögskolan, fungera bättre som mellanstation än föreslagna Folkbildningsrådet.

SDR är i allra högsta grad involverad i MALVA-projektet. Vi har deltagit i diskussionerna i många år. Nu är vi medskapande hos Allmänna Arvfonden tillsammans med Manilla-skolan, Alvikskolan, HRF och DHB för ett utvecklingsprojekt för tvåspråkig pedagogik och undervisning av döva och hörselskadade barn.

Men allt bra kan göras bättre. Vi välkomnar debatten, fler aktiva medlemmar, nya idéer, initiativ och utveckling.

LARS-ÅKE WIKSTRÖM, FÖRBUNDSORDFÖRANDE

”Vi är bekymrade över att det kanske tar lång tid innan utbildningen är på universitetsnivå...”

Samlag.

Sex.

Penis.

Kät.

Söt.

Kär.

Samlevnadsfrågor och svar – för första gången på teckenspråk

■ SDR genomförde under 2007 projektet *Sex och samlevnad*. Projektet har skapat ett kurs- och informationsmaterial på teckenspråk om sex och samlevnad – det första i sitt slag. Här kan teckenspråkiga få svar på funderingar kring sex och samlevnad, på sitt eget språk.

Teckenspråkig information om projektet finns på SDR:s hemsida www.sdrf.se/sdr/ och kursmaterialet på adress www.lartecken.se

Projektet har utgått från Vårdguidens information och texter om sex och samlevnad, som översatts till teckenspråk. En projektgrupp och en referensgrupp har bistått med råd vid urval av material. Språkstöd från SDR och från Stockholms Universitet har kvalitetssäkrat materialet.

Numera har mycket av gamla tiders hysch-hysch kring samlivet försvunnit – man får prata om det, och det finns inga förbjudna "fula" ord eller tecken. Här visar projektledaren Paulina Wlostowski oförfärat några exempel på samlevnadstecken – så ska de se ut.

För komplicerat att anpassa arbetsplatsen

Lars Lööv.

■ Det är komplicerat att anpassa arbetsplatsen. Det anger de flesta arbetsgivare som skäl till att företaget inte anställer medarbetare med funktionshinder, enligt en undersökning som Samhall* låtit utredningsinstitutet Handu göra. 300 företag har besvarat enkäten, som redovisades i samband med Samhalls idéseminarium i slutet av januari.

Svaren gav följande rangordning: Det är för komplicerat att anpassa arbetsplatsen, funktionshindrade söker

sällan de lediga jobben, det kräver särskild arbetsledning som man inte har tid eller kompetens för, många arbetsgivare har fördomar om funktionshindrade, och funktionshindrade kan inte jobba lika effektivt som andra.

En annan fråga var vad företagen kräver för att överväga att anställa personer med funktionshinder. Företagarnas svar blev: Vi kan anställa funktionshindrade om kompetensen är rätt, om vi får ekonomiskt stöd för nödvändig anpassningen av arbetsplatsen, om man först kan ha arbetsprövning och/eller praktik. Ekonomiskt stöd, exempelvis lönesubvention, skattereduktion och hjälp att hitta en person med rätt kompetens för jobbet, önskades också.

Arbetslösheten bland funktionshindrade är fortfarande hög. Sysselsättningsgraden i gruppen var vid SCB:s* senaste mätning 57 procent, jämfört med 80 procent för övrig befolkning.

Många företag tror det är besvärligt att ha anställda med funktionshinder, och anställer inga. Fler goda exempel, en bättre matchning mellan jobb och arbetssökande och ökad insikt i näringslivet om möjligheterna kan ändra på detta, sade Lars Lööv, utvecklingsdirektör i Samhall.

LENNART TJÄRNSTRÖM

*Samhall har riksdagens uppdrag att skapa utvecklande jobb för personer med funktionshinder.

*SCB – Statistiska centralbyrån

Tord Lind.

Årets statsbidrag fördelade

■ Regeringen ger handikapporganisationerna en viss kompensation för de försämrade statsbidragen de senaste sju åren. Det blev en total höjning med 20 miljoner. Förändringarna trädde i kraft den 1 januari i år. I budgettexten säger regeringen tydligt att de tycker det arbete som utförts av organisationerna är viktigt för regeringen och andra som deltar i samhällsbyggandet.

Regeringen ställer också ökande krav på handikapporganisationerna. Såväl nationellt som internationellt hålls organisationerna fram som de legitima företrädarna för människor med funktionsnedsättningar.

Sveriges Dövas Riksförbund fick en ökning av statsbidraget till drygt 3 miljoner – 3.000.066 kronor noga räknat, plus

1.339.520 kronor i "stötdämparpengar".

– Vi hade räknat rätt beträffande statsbidraget, men vi fick 440.000 kronor mer än beräknat på "stötdämparen". Våra uppvaktningar har givit effekt, säger SDR:s generalsekreterare Tord Lind.

De så kallade stötdämparpengarna kommer successivt att tas bort av regeringen, vilket innebär att det inte längre kommer att göras någon "öronmärkning" för detta ändamål när statsbidragen fördelas.

– Vi måste fortfarande vara mycket försiktiga och restriktiva! Nästa år har vi inte "stötdämparen", betonar Tord Lind.

Under åren 2000–2006 ökade antalet statsbidragsberättigade handikapporganisationer från 43 till 53 stycken.

LENNART TJÄRNSTRÖM

"Ord som taggar"

■ Handikappförbunden har tillsammans med Handisam, TCO, Språkrådet, ESF-rådet och Arvsfonden tagit fram en broschyr som heter Ord som taggar – om funktionshinder. Det är en lista med ord man kan fundera över nästa gång det är dags att skriva eller tala om personer med funktionshinder.

Ord byts ut eller ändrar betydelse. Att diskutera begreppen kan vara en väg att gå – vilka ord som är OK att använda, och vilka ord som signalerar varning. I broschyren påpekas bl.a. att det ger olika förutsättningar att vara född döv eller att ha blivit det i vuxen ålder. Vuxendöva har inte teckenspråk som första språk, men kan ibland använda tecken som stöd, ofta i kombination med skrivtolkning. Personer med viss hörsel är inte döva, de har en hörselskada, osv. Det gäller att vara lyhörd för orden.

Broschyren kan beställas via tco.material@bildaforlag.se artikelnummer C04099, eller via TCO:s hemsida www.tco.se

Snabb tjej ny journalist på Auris

■ Ulrika Nilsson, 41, är ny journalist på hörselskadades tidning Auris. För DT:s läsare är hon mest känd för att hon vann OS-guld i maraton vid Deaflympics i Melbourne 2005. Ulrika har gått journalisthögskolan i Göteborg och har tidigare bl.a. arbetat på Sydsvenska Dagbladet, Arbetet, Nyheterna och Göteborgs-Posten. Sedan 2001 har hon arbetat hos Hörselskadades Riksförbund.

L.T.

Stolt hedersmedlem

■ Den latinamerikanska organisationen för dövblinda har utsett Stig Ohlsson, f.d. ordförande i FSDB*, till hedersmedlem.

– Jag är väldigt hedrad och glad. Jag har ju haft stort personligt engagemang i Latinamerika, säger "Papa Stig", som han kallas av sina vänner där, enligt FSDB:s tidning.

*FSDB – Föreningen Sveriges Dövblinda

SDI söker ledare

■ Dövidrotten söker ledare till olika verksamheter för åren 2008–2010.

Ledare växer inte på träd. Därför vill dövidrotten nå ut till så många som möjligt för att få fram fler ledare, tränare och engagerade vuxna personer som har som målsättning att uppmuntra ungdomsidrotten och utveckla lag- eller individuella idrotter.

Internationellt växer dövidrotten och för att Sverige ska hänga med i utvecklingen krävs nya och engagerade ledare i många av våra idrottsverksamheter. Några idrottsverksamheter står också utan ledare, och det finns ett stort behov att fylla de tomma platserna, enligt Joachim Sundström, idrottskon-sulent på SDI.

Mellan åren 2008–2010 sker många internationella tävlingar såsom EM, VM och Deaflympics samt evenemang som Svenska Dövidrottspelen i Örebro. Är du kanske intresserad att ställa upp som funktionär eller ledare under tävlingarna i Örebro 2009 så hör av dig!

Har Du varit aktiv i någon idrott tidigare? Vill Du utvecklas som ledare? Har du idéer till att utveckla dövidrotten? Hör av dig till:

joachim.sundstrom@sdj.rf.se

Ditt engagemang kan vara guld värt för dövidrotten i Sverige!

Jocke Sundström.

Ny forskarskola för hörsel och dövhet

■ Universiteten i Örebro och Linköping startar tillsammans en forskarskola som ska öka samhällets kunskaper om hörselfrågor. Ett bidrag på elva miljoner kronor från Vetenskapsrådet gör det möjligt att knyta världens ledande forskare inom området till den nya forskarskolan.

(Källa: Oru.magasinet)

Beröva inte vårt barn teckenspråket

Det talas mycket om att barn med CI ska ha talträning och att teckenspråket tas bort från dem.

Jag skulle vilja upplysa om att det finns föräldrar till döva/hörselskadade barn som vill ha teckenspråk till sina barn men får det inte, på specialförskolor för döva och hörselskadade – ja.

I vårt fall är vårt barn på en specialförskola för döva och hörselskadade barn där förskolans profil är mycket tydlig om att det ska vara en teckenspråkig miljö. Detta har ändrats sedan några år tillbaka då föräldrar, föreningar och hörselvård påverkar förskolans profil genom att de vill att barnen ska ta del utav tecken. Tecknad svenska eller TSS.

Det finns forskning som säger att införandet av tecknad svenska på 1970-talet var ett stort misstag. Barnen då fick tecknad svenska, de tecknade tecknad svenska och det såg svenskt ut, men alla blev lurade – barnen förstod inte allt de tecknade. För att kunna avläsa tecknad svenska så måste du behärska svenska språket eller teckenspråket först, enligt professor Kristina Svartholm, professor i svenska som andraspråk för döva.

Vi vill ha teckenspråk till vårt barn. Vårt barn är i stort behov av teckenspråk; det enda hjälpmedlet som kommer att fungera – nu och i

framtiden. Och inte bara för vårt barn, utan samtliga barn som finns på specialförskolor. Dessa barn har EN gemensam nämnare – teckenspråket.

Jag vill upplysa er om att det inte bara är föräldrar eller hörselvård som tar bort teckenspråket från våra barn, utan nu även specialförskolorna.

Ska föräldrar, hörselvård eller föreningar, bara genom att säga vad de anser, kunna ändra förskolans profil och ta bort språket för våra barn?

Vart ska då vi, som behöver teckenspråket, vända oss?

FÖRTVIVLAD FÖRÄLDER

Vilken suverän sjukhustolkning!

■ Efter att ha läst i Dövas Tidning om alla som nekats tolk, måste jag säga, att jag har haft en rent fantastisk tur.

16-23 oktober låg jag på Hässleholms sjukhus för att operera in en ny höftled. Jag visste att det skulle bli mycket sjukgymnastik, träning och provtagningar, så jag hade sagt till operationsplaneraren att jag önskade tolk. Men att jag skulle få så fantastiskt fin hjälp, det kunde jag bara inte drömma om!

Mellan 9 och 12 varje dag, även lördag och söndag, hade jag tolk. Tolken på operationsdagen var med inne i operationssalen, och berättade för mig vad läkarna sa på andra sidan skynket. Det var riktigt spännande att höra.

En dag, när jag låg och vilade, kom en sköterska och väckte mig. Hon började direkt teckna till mig. Berättade att hon hade döva föräldrar, och alltså hade vuxit upp med teckenspråket. Hon arbetade inte på min avdelning, men hade hört att det fanns en döv kvinna på avdelning 2. Så hon ville komma upp och hälsa. Det var verkligen roligt. Att hon sedan var släkt med vänner till mig, gjorde det hela ännu mer positivt.

En dag kom läkaren upp på eftermiddagen. Då hade jag ingen tolk. Men sköterskorna på min avdelning ringde ner till denna sjuksköterska, och visst kunde hon komma och tolka en stund.

Jag kände mig som en prinsessa! Utöver all gullig personal, denna fantastiska tolkhjälp! Det var något unikt. Tolkar härhemma, som jag berättat detta för, säger att det var rent fantastiskt. Jag instämmer till fullo!

BERIT FORSBERG

I tysk skola är döva barn undantag

I **Dövas Tidning** nr 7/2007 skriver Lennart Tjärnström en krönika som jag tycker är väldigt bra och mycket viktig i vår tid inom döv rörelsen.

Jag är sedan många år medlem i Stockholms Dövas Förening och har döva barn som studerar i Örebro, Stockholm och Hamburg, i dövskolan. Jag är samtidigt Förbundssekreterare i Tyska Dövas Förbund med 34.000 medlemmar. I Tyskland upplever jag samma situation som Lennart Tjärnström beskrev. T.ex. har vi i Hamburg en bra dövskola där eleverna får undervisning på både teckenspråk och talspråk. Ändå väljer föräldrarna skola som om tvåspråkighet inte finns, dvs. bara undervisning i talspråk.

Ni kanske säger att Tyskland är ett typiskt oralistiskt* land. Huvudorsaken är i mina ögon en annan: Med tekniska hörhjälpmedel är döva inte längre döva. Läkaren kallar dem för hörselskadade. "Hörselskadade barn behöver inte teckenspråk" är den vanliga uppfattningen här i Tysk-

land och i Europa. Typiska döva barn finns inte längre. De är undantag. Det vanliga är barn som har CI eller hörapparater och de kan använda hörseln för att förstå talspråk.

Jag tycker det är väldigt viktigt att hörselskadade barn från början lär sig teckenspråk och talspråk. SDR och dövas föreningar måste kräva teckenspråk från början även för hörselskadade barn. Om döva lyckas med det, att många hörselskadade barn lär sig använda teckenspråk, så kommer döv rörelsen och teckenspråkmiljö att vara stor och rik.

Jag tycker att Sverige har bra förutsättningar för en stark teckenspråkmiljö. Om jag har uppfattat rätt, är Hörselskadades Riksförbund med på er sida i kampen för mer teckenspråk. Fantastiskt!

HÄLSNINGAR FRÅN HAMBURG, THOMAS WORSECK

*Oralistiskt – talspråksinriktat

Forskare söker döva familjer

■ Deltagare till forskningsprojekt sökes! På Psykologiska institutionen vid Göteborgs universitet genomförs ett forskningsprojekt kring utvecklingen av social kognition hos döva barn. Projektet är finansierat av FAS (Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap). Vi söker i samband med projektet döva barn som har döva föräldrar från hela landet. Är du döv förälder till ett dövt barn, ta kontakt med oss:

Marek Meristo, 031-786 1882, marek.meristo@psy.gu.se

Kerstin W. Falkman, 031-786 4261, kerstin.falkman@psy.gu.se

Erland Hjelmquist, 031-786 1657, erland.hjelmquist@psy.gu.se

Meningslöst anmäla när man nekas tolk

Under våren, hösten och vintern 2007 blev jag nekad tolk ett 20-tal gånger. Samtliga tillfällen anmälde jag till Diskrimineringsombudsmannen DO, Handikappsombudsmannen HO och Patientnämnden.

DO svarade att "eftersom din fråga handlar om diskriminering som har samband med funktionshinder kan du vända dig till HO". Alltså händer inget där.

HO skriver ett långt brev med hänvisningar till både Hälso- sjukvårdslagen och Diskrimineringslagen. De hänvisar tillbaka till lagen mot diskriminering och att den lagen inte omfattar funktionshinder. Har man synpunkter på hur ett landsting uppfyller sina åtaganden ska man istället vända sig till Patientnämnden eller Socialstyrelsen.

Man tar för givet att HO är stark, men i verkligheten är de mycket svaga. De kanske inte kan göra något förrän Socialstyrelsen lagstiftat regler för HO. Sedan kan de med stöd av lagen genomföra beslut. Allt är rörigt, och jag blev besviken.

Patientnämnden svarade med ett brev där de hänvisade mig till chefen för Tolkcentralen (TC). Mycket konstigt, eftersom det är TC som har nekat mig tolk. Jag önskade vända mig till en högre instans för att klaga på besluten, då kan jag inte diskutera vidare med chefen för TC, eftersom det är där problemet ligger. Jag skickade då ytterligare ett brev till Patientnämnden för att klargöra min ståndpunkt. Efter tre månader och flera mellanled får jag svar att mina anmälningar är rapporterade till Hälso- och sjukvårdskanslierna och Handikappförvaltningen.

Vad blir resultatet av det? Ytterligare ett papper som bara hamnar underst i högen, men ingen som tar ansvar och agerar. SDR uppmanar oss att anmäla nekad tolk till HO och Patientnämnden, men vad är poängen med det om det ändå inte resulterar i något!

En väl fungerande tolktjänst har stor betydelse för vår delaktighet och jämlikhet i samhället.

BJÖRN

Strålande julfest för dövblinda

■ Torsdagen den 29 november möttes Globala Dövblinda i Göteborg till en strålande julfest på Hotel Novotel. 21 personer bjöds till ett dignande julbord. Gemytligt, varmt och hjärtligt var det mitt i den mörka novemberdagen. Ordförande Björn Ångquist höll tal. Han tackade samtliga för året som gått, samtidigt lovade han ett gediget program för år 2008. Natur och Kultur står högst på önskelistan. Slutligen tackade han teckenspråkeleverna från Nordiska Folkhögskolan i Kungälv som var till stor hjälp och glädje denna dag och önskade dem alla välkomna åter när de är klara med sin utbildning. Därefter önskades ett Gott Nytt arbetsår 2008.

INGEGERD AXNER

Konfirmandträff, Lund 1953

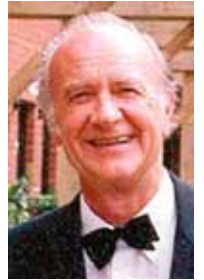
■ Jag ordnar konfirmandträff för oss som konfirmerades i Lund 1953. Träffen är den 23-25 maj 2008. Semesterhemmet Solhem på Björkö är bokad för oss hela helgen. Mer information om vilka aktiviteter som är planerade får du när du anmäler dig. Anmäl dig så snart som möjligt eller senast 1 april 2008 till:

Malte Joelsson, Aspgården 66, 1 tr, 424 39 Angered
Texttel 031-330 90 90, SMS 0735-008724
malte.joelsson@comhem.se

Ljungheda hyrs ut

■ Det döva paret Stefka och Lars Petersson har fått tillstånd att hyra dövas fritidsanläggning Ljungheda i Skåne från 1 februari 2008 till 31 december 2010. De har skapat företaget "Gästhus Ljungheda AB", som ska ta hand om hela anläggningen. En ny hemsida kommer att publiceras där man kan boka in sig via Internet. L.T.

Minnesord, Göran Cullbrand

■ F.d. dövlararen Göran Cullbrand, Västra Frölunda, har avlidit i en ålder av 83 år.

Han utexaminerades som döv-lärare 1951. Tillsammans med sin blivande hustru sökte sig Göran till Vänerskolan, en dövskola, i Vänersborg. Göran sökte också internationella kontakter för att bredda sina kunskaper och ta del av den pågående debatten om hur döva elever bäst skulle undervisas. Han företog studieresor till U.S.A., Ryssland, England, Japan, Holland m.fl. länder. Han deltog och föreläste också i flera världskongresser. Han startade och utrustade på SIDA:s uppdrag en modern dövskola i Gambia 1984 och reformerade dövundervisningen i Portugal.

På 1950-talet härskade den "konstruktiva metoden" i undervisningen, där den grammatiska konstruktionen var viktigare än den innehållsliga. Göran såg att denna metod inte var bra. Eleverna tog inte aktivt till sig det främmande innehållet i texten och därför blev inte språket levande för dem. Göran började undervisa eleverna på ett nytt sätt: Han skapade en spontan dialog med eleverna. Denna dialog översattes till skriven svenska där eleven tillsammans med Göran formulerade en för eleven spännande och innehållsrik text. Denna spontana dialogform visade sig underlätta svenskspråkinläringen avsevärt för eleverna. Görans metod kom att benämnas "spontanmetoden".

Göran Cullbrand var också djupt engagerad i den tekniska utvecklingen på dövmrådet internationellt och samarbetade nära med hörselingenjören vid skolan. Han startade även en elevtidning, Vänerbladet. Ivrigt arbetade han också för att ett högstadium placerades 1972 i Vänersborg samt att döva barn på förskolenivå skulle tidigt få tillgång till teckenspråk, genom inrättande av förskoleklasser.

Göran Cullbrand var en eldsjäl och en visionär. Samtidigt som han tjänstgjorde, fortsatte han sina egna studier och avlade fil.kand. & ämbetsexamen i både pedagogik och psykologi mellan 1952-1958. Han tjänstgjorde som studierektor vid Vänerskolan 1974-77 och var handledare för blivande dövlarare från Lärarhögskolan i Stockholm och Göteborg och det blev många som fick lära sig mer om Görans dialog-pedagogik. Han var drivande att tillsammans med Skolöverstyrelsen utarbeta en läroplan för specialskolan för döva. Göran ägnade hela sin verksamma lärartid åt döva elever och han tjänstgjorde t.o.m. efter sitt formella pensionsdatum. Han slutade, efter 39 års tjänst, 1990.

Undertecknade är tacksamma medarbetare som tagit del av Görans mentorskap i dövas tvåspråkiga didaktik. Han blev i sig själv en epok inom svensk dövundervisning. Våra varma tankar går till Görans familj.

FÖR MEDARBETARE OCH ELEVER, BIRGITTA BELLMAN,
PÄR-OLA LUNDH, ANNA HEDLUND, VÄNERSBORG

Ta chansen i sommar – åk på läger!

LEDARE: JENNY INGVARSSON

HEJ ALLA SDU-MEDLEMMAR och icke medlemmar! Denna är min sista ledarspalt på UNG-sidorna eftersom jag kommer att lämna SDU-styrelsen till kommande förbundsstämma i april. Jag har suttit i styrelsen i tre år och nu har vi fått en liten tös som jag vill fokusera på och tillbringa min tid med, så det är dags för mig att lämna platsen till någon annan engagerad ung människa.

I den här sista spalten vill jag belysa något som betyder mycket för många barn och ungdomar, nämligen läger. Som många vet, genomför SDU läger varje år sedan många år tillbaka, och många förknippar SDU med just det, även om vi förstås också gör mycket annat.

Dock har intresset bland barn och unga för att delta i läger svalnat de senaste åren. Det är ett faktum som jag ärligt talat inte förstår. Självt har jag varit med på många olika läger, både som deltagare och som ledare, och det är bland det roligaste jag vet!

Kul att få komma hemifrån en eller två veckor på sommarlovet, och tillsammans med gamla och nya kompisar samt ledare få uppleva en massa äventyr, lek och

bus. Sommaren är lång och man träffar inte sina kompisar lika ofta som när man går i skolan. Många bor långt ifrån sina kompisar, medan andra som har vänner nära kanske träffas oftare, men hur ofta träffas många kompisar på en gång?

På läger samlar man också på sig många upplevelser som man sent glömmer, för att inte tala om alla aktiviteter man får prova på. Ett ypperligt tillfälle att förgylla sin sommar är helt klart att delta i läger! Till en rimlig kostnad dessutom, eftersom SDU står för resten (för medlemmar). Jag säger bara: Ta chansen och åk-åk-åk på läger! Ni kan kolla vilka läger SDU kommer att genomföra i sommar, och även anmäla er på vår hemsida, www.s-d-u.se/lager/lager.php

Jag vill också passa på att säga ett stort tack för min tid hos SDU, även om jag självklart kommer att fortsätta vara medlem så länge jag får. Ett avslutande citat:

"Unga människor bör inte vara sysselslösa. Det är mycket dåligt för dem". (Margaret Thatcher)

JENNY INGVARSSON, STYRELSELEDAMOT, SDU

Sveriges Dövas Ungdomsförbund (SDU)

Adress:
Förmansvägen 2, 6 tr
117 43 Stockholm

Fax:
08-442 14 97

Texttel. adm:
08-442 14 95

Hemsida:
www.s-d-u.se

E-post:
sdu@sdrf.se

Ordförande:
Sven-Emil Karmgård

E-post:
sven-emil.karmgard@sdrf.se

3G-mobil/SMS:
0735-050 144

SDU i samarbetsprojekt med

Ida Karlsson och Kristofer Carlsson (nedan), SDU:s representanter i Se mig!-gruppen.

Kristofer Carlsson.

DET FINNS FÅ stora ungdomsfestivaler som är tillgängliga för alla Sveriges ungdomar. Unga synskadade deltar i ett projekt för att göra åsiktsfestivalen Urix till Sveriges tillgängligaste ungdomshändelse. I år arrangeras Urix i storstaden Malmö under Kristi Himmelfärdshelgen 1-4 maj.

Projektet heter Se mig! och drivs tillsammans med Föreningen Gemensam Framtid, som anordnas av Urix, Unga Hörselskadade och Sveriges Dövas Ungdomsförbund.

URIX ÄR EN FESTIVAL som syftar till att ge ungdomar verktyg att delta i det demokratiska samhället. Urix inspirerar till engagemang och ger ungdomar redskap för inflytande. Det viktigaste som händer på Urix är workshops som olika organisationer håller i. I år är det en stor spridning i vilka ämnen som tas upp under workshoppen, de har titlar som "Asförbannad!", "Baristakurs i inkludering" och "Skate or die!" och tar upp en mängd ämnen som jämställdhet, barns rättigheter, flyktingfrågor, rasism, aktivism, djurrätt, miljö, diskriminering och tillgänglighet.

Projektet Se mig! kommer också att hålla en workshop under Urix som kallas "Hör upp, blindstyre!" och är ett samarbete mellan alla organisationer som ingår i projektet. Tanken med projektets workshop är att lyfta frågor som rör tillgänglighet för personer med hörsel- och synnedsättningar samt för teckenspråkiga personer. Tanken är att personer utan dessa egenskaper ska få känna på hur det kan vara att inte se eller att inte höra.

UNDER URIX HÄNDER förstås en massa andra saker, bland annat artistframträdanden, filmvisningar, seminarier och disco. Bland annat kommer Grammisvinnaren Adam Tensta till Urix och spelar, samt showgruppen TecknoCats.

Förutom att hålla en workshop på Urix är tanken med projektet att alla ungdomar ska kunna komma till Urix på lika villkor, därför kommer vi bland annat att se till att det finns tillräckligt med teckentolkare på plats, att de som behöver teknisk hörselutrustning ska få det samt att information skall finnas både i stor skrift och i punktskrift.

►► Forts. på nästa sida

SDU:s teckenspråkiga sommarläger

FÖR 34: E ÅRET I RAD genomför SDU teckenspråkiga sommarläger runtom i landet under sommarmånaderna. Alla barn och ungdomar som är:

- döva • hörselskadade/CI-användare • språkstörda • hörande med döva föräldrar/syskon

är varmt välkomna till SDU:s sommarläger!

Vårt språk på lägren är teckenspråket, främst för att alla ska kunna vara delaktiga på lika villkor.

Under sommaren 2008 erbjuder vi på SDU flera läger med olika teman. Varje läger kommer även erbjuda andra aktiviteter som t.ex. bollspel, lekar, bad, dagsutflykter, grillning och mycket mer.

KONTAKTA OSS GÄRNA!

E-post: sdu@sdrf.se

Texttelefonnr: 08-442 14 95

Adress:

Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Förmanvägen 2, 6 tr
117 43 Stockholm

Hemsida www.s-d-u.se

2
0
0
8

CREATIVE CAMP (Kulturläger) för 13-17 år
Plats: Västanviks folkhögskola i Leksand
Datum: 28 juni - 5 juli 2008
Deltagare: ca 15 deltagare

RIDLÄGER för 9-17 år
Plats: Stall Danora i Nora
Datum: 7-13 juli 2008
Deltagare: ca 12 deltagare

MULTI CAMP för 13-17 år
Plats: Lillsved utanför Stockholm
Datum: 14-20 juli 2008
Deltagare: ca 20 deltagare

NORDISKT UNGDOMSLÄGER för 18-30 år
Plats: Kipleve i Jylland, Danmark
Datum: 6 - 12 juli 2008
Deltagare: 25 svenska deltagare

EUDY CAMP för 18-30 år
Plats: Serbien
Datum: 20 - 27 juli 2008
Deltagare: 3 st svenska deltagare.

OBS! Efter den 25 mars höjs deltagaravgiften!
Mer information om deltagaravgifterna, lägerinnehåll samt anmälningsblankett finns på SDU:s hemsida på www.s-d-u.se.
Med reservation för eventuella ändringar.

Ungdomsklubbar! Se hit!

SDU:s förbundsstämma 2008

DATUM: Den 18-20 april 2008. **PLATS:** Folkets hus i Oxelösund.

FREDAGEN DEN 18 APRIL samlas vi i Nyköping, vid tågstationen kl. 18.00, därefter åker vi med en abonnerad buss vidare till Hotell Ankaret i Oxelösund för smörgåsbuffé och samvaro på kvällen.

LÖRDAGEN DEN 19 APRIL KL 09.00 STARTAR SDU:s förbundsstämma i Folkets Hus med stämmoförhandlingar. Vi kommer bl. a. att behandla verksamhetsberättelse, styrelseval, propositioner och eventuella motioner från ungdomsklubbarna. På eftermiddagen har vi aktiviteter på Boda Borg, därefter middag och samkväm på kvällen.

SÖNDAGEN DEN 20 APRIL är avsatt för ev. fortsättning av förbundsstämmans förhandlingar samt temadiskussioner. Därefter blir det lunch och hemfärd. Vi åker med en abonnerad buss med avgång 13.15 mot Nyköpings tågstation.

Anmälan och resebeställning senast den 10 mars 2008. (Blanketter finns hos din ungdomsklubb eller kontakta sdu@sdrf.se)

Kom till stämman och ta chansen att påverka SDU:s framtid!

Jobba på SDU:s läger i sommar!

SDU SÖKER DIG som vill jobba som föreståndare, ledare/ledarassistent eller praktikant på våra läger: Ridläger, Creative Camp, Multi Camp och Nordiskt ungdomsläger.

För att få arbete, är det bra om Du har tidigare erfarenhet av att arbeta med barn och ungdomar.

Alla döva, hörselskadade och hörande är välkomna med ansökan. Ett krav är att Du skall kunna kommunicera fullständigt på teckenspråk.

SDU:s personalutbildning är obligatorisk för alla ledare/föreståndare och praktikanter den 9-11 maj 2008 i Finnåker, ca 6 mil utanför Örebro.

Mera information om personalutbildning, arbetsbeskrivning, ansökningsblankett med mera finns på hemsida: www.s-d-u.se.

OBS! Sista ansökningsdatum den 27 mars 2008

►► Forts.från föreg. sida

Från Sveriges Dövas ungdomsförbund är Ida Karlsson och Kristofer Carlsson representanter i Se mig!-gruppen, från Unga Hörselskadade är det Johanna Björck och från Riksorganisationen Unga

Synskadade är det vice ordföranden Catarina Ahlquist som håller i trådarna för projektet. Självklart är Carolina Orre, projektledare för Urix, också med i projektgruppen.

Handikappersättningen – en het potatis

I Sverige får vi handikappersättning hela livet. Runt 1.200 kronor per månad – det innebär 14.400 kronor som skattefritt går rakt ned i våra fickor varje år. Dessa pengar ska användas till hjälpmedel och omkostnader som vi har p.g.a. vårt funktionshinder.

Men handen på hjärtat: Hur mycket omkostnader betalar du för ditt funktionshinder?

Just det – idag betalar vi nästan inget. Vi har det relativt bra med en förlegad muta från staten. Småpengar för staten kanske, men summan är stor för oss "vanliga" människor. 14.400 mer om året skulle göra många barnfamiljer lyckliga.

Vad gör du med din handikappersättning? Hur använder du pengarna?

Det känns inte odelat bra att ta emot dessa pengar. Får jag dem för att jag ska vara mer belåten med min omgivning, mitt liv? Jag ser dem som en ren bonus.

Här tänker döva väldigt olika: Några känner sig direkt kränkta över att få handikappersättning, medan andra absolut inte vill mista den.

Frågan om handikappersättningens vara eller inte vara har varit brännhet och omstridd i många år. Den diskuteras livligt i dövföreningarna, i SDR:s datanätverk FC, hemma hos döva.

Det är sant att döva har sämre löneutveckling, och inte lika stor frihet som hörande har. Vi missar mycket, i t.ex. radio/TV. Vi utestängs ofta från vanliga jobb- och fritidsaktiviteter när vi inte beviljas tolkar.

Vad ska man göra med sina extra 1.200 spänn, som man tänkt spendera på någon fritidssyssla, när man inte får tolk?

Intressant, tycker jag, att folk ser på pengar på så olika sätt. Man gnäller ofta och gärna över den höjda medlemsavgiften i den lokala dövföreningen – det kan handla om en höjning på 50 kronor. En del vill inte vara med i en dövförening, eftersom "det är för dyrt".

Det är förstås varje individs val, men allt handlar om perspektiv.

Mitt medlemskap exempelvis kostar 300 kr per år – 25 kronor i månaden. Motsvarar två och en halv coca cola-burk. Det kostar dig endast 2,08 procent av din totala handikappersättning på ett år.

Man kan också tänka såhär: Du betalar inte medlemsavgiften – det gör staten, via handikappersättningen. Du gör ändå en vinst. SDR och din lokala dövförening också. Alla tjänar på det.

Ur samma perspektiv kan man fråga sig hur de döva som bojkottar TV-avgiften på 2.032 kronor per år tänker. De tycker inte det är tillräckligt med textning i rutan.

Men med min logik så är det fel: Betalar du inte för varan, har du inte rätt att kräva något. Istället kan vi använda handikappersättningen till TV-avgiften, och sedan gå man ur huse och KRÄVA att vi får en bättre produkt, i detta fall mer textning i TV.

Det rimmar illa om man inte betalar för sig och sedan klagar. Det luktar dålig stil.

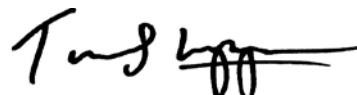
En del döva tycker att handikappersättningspengarna ska läggas in någon annanstans – exempelvis till bättre TV-textning, bättre tolkservice etc. Saker som vi verkligen behöver i vår vardag. Jag håller wmed, det skulle verkligen underlätta.

Jag har i alla fall bestämt vad jag ska göra med min första handikappersättning för året: Ett eget litet biståndsarbete. Vi har råd att hjälpa andra mindre bemedlade döva i världen, och jag har valt att donera hela min januariersättning till WFDYS, Världsförbundet för unga döva, som är i akut behov av pengar.

Fundera över vad du använder din handikappersättning till: Betala ditt medlemskap, betala TV-avgiften, visa solidaritet med någon organisation som jobbar för döva!

Då gör dina pengar skillnad för någon. För oss med handikappersättning är det ju ändå gratis.

TOMAS LAGERGREN

"Jag har i alla fall bestämt vad jag ska göra med min första handikappersättning för året: Ett eget litet biståndsarbete."

Vinnare Julkrysset

De tre första öppnade rätta lösningarna i Julkrysset var insända av:

Sivert Gardell, Veberöd
Håkan Eriksson, Enskede
Bo Hedberg, Täby

Grattis! Vinnarna får bokpriser via posten.

Vinnare Tipselvan

De tre första öppnade rätta lösningarna i Tipselvan var insända av:

Margit Nilsson, Lund
Leif Sträng, Göteborg
Birgitta Orström Lind, Örebro

Rätt rad: 1 X 2 X X 1 X 1 2 1 2

Grattis! Vinnarna får bokpriser via posten.

bildtelefoni.net och kundtjänst

bildtelefoni.net håller öppet:

Vardagar 07.00-20.00

Lörd-sönd 09.00-15.00

Nya hemsidan hittar ni på:
www.bildtelefoni.net

Nummer & adresser till bildtelefoni.net:

3G 020-20 00 33

ISDN 020-28 00 10

SIP tolk@tolk.sip.nu

Taltelefon 020-28 00 10

Webbklient www.tolk.sip.nu

Kundtjänst håller öppet:

Vardagar 08.00-16.00

Nummer & adresser till kundtjänst:

E-post kundtjanst@bildtelefoni.net

Texttel 019-670 25 35

Taltelefon 019-602 90 57

3G 0763-19 46 83

SIP kundtjanst@tolk.sip.nu

Svenska kyrkan

KARLSKOGA FÖRSAMLING

NÄRVARO ÖPPENHET HOPP

- GENOM LIVET!

Värmlandsvägen 8 c, 691 32 Karlskoga
Tel: 0586-688 00
Fax: 0586-386 29

e-post: karlskoga.forsamling@svenskakyrkan.se
hemsida: www.svenskakyrkan.se/karlskoga

Lämna in dina gamla leksaker så tar vi hand om dem.

Har din gamla favoritnalle sagt sitt sista ord? Eftersom den innehåller ett inbyggt batteri ska den då lämnas in på kommunens samlingsplats för elavfall. De inbyggda batterierna är svåra att se och ta ur, så lämna in hela nallen. Resten sköter vi: Först plockas batterierna ur och sorteras. Sedan skickas de miljöfarliga batterierna till återvinning, förutom de som innehåller kvicksilver. Det slutförvaras istället, eftersom Riksdagen har bestämt att kvicksilver ska tas ur kretsloppet. De batterier som inte är miljöfarliga läggs på så kallad deponi, men för att utnyttja naturresurserna bättre kommer även de att börja återvinnas nästa höst. Nu vet du lite mer om hur vi tar hand saker som rör sig, lyser eller låter och som lämnas åter. Vill du veta mer, besök batteriinsamlingen.se

BATTERIINSAMLINGEN